

SZERZETES

RENDEK

ÉS

TÁRSULATOK

MAGYARORSZÁGON.

TÓTH MIKE, S. J.
FŐGYMN. TANÁR.

A FT. KALOCSAI ÉRSEKI HATÓSÁG JÓVÁHAGYÁSÁVAL.

KALOCSÁN 1904
NYOMATOTT JURCSÓ ANTAL KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Bevezető szó.

E dolgozatnál kettős czél lebegett szemem előtt:

először az, hogy azok, kik valamely szerzetbe, vagy egyházi társulatba lépni akarnak, elcve némi tájékozódást nyerjenek, és biztosan tudják, hová forduljanak fölvetelük ügyében;

másodszor a magyarországi szerzetes-élet teljes képét ohajtottam adni, hogy az utókor együtt összeállítva lássa, milyen volt az a huszadik század kezdetén.

A ruházat feltüntetését a történelmi hűség, s az érdekesség követelte.

A zárdák s a személyzet számára vonatkozó adatok is a lehető leghitelesebbek; mert dolgozatomat 1904. első két hónapjában az összes szerzetes rendek és társulatok illető elöljáróinak tisztelettel bemutattam, s azok szíves figyelemzése szerint kiegészíttem, és kijavítottam.

Mi a szerzetek sorrendjét illeti, az egyházi jog szabványai szerint kellett igazodnom;) a szerzetes társulatoknál csak az egyházi jóváhagyás ideje jön tekintetbe.*

Kalocsa, 1904. márczius 20.

A szerző.

*) *Dr. Rud. Ritter von Scherer, Handbuch des Kirchenrechtes. II. Bd. 2-te Abth. pg. 734. »Die einzelnen Orden haben aber den anderen Orden gegenüber genau die durch päpstliche Constitutionen normirte Rangordnung zu beobachten, derzufolge die Ritter, Regularcanoniker, Regularcleriker den Mönchen präcediren.«*

I.

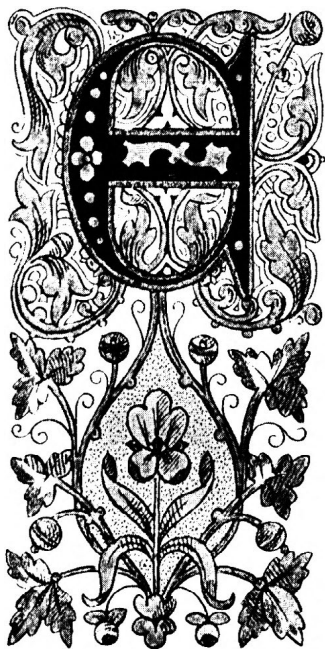
FÉRFI SZERZÉTES RENDEK

ÉS

TÁRSULATOK.

Prémontréi kanonok-rend.

Története.

rendet szent Norbert alapította 1120-ban; 1126-ban II. Honór pápa erősítette meg.

Annyi bizonyosra vehető, hogy 1130-ban II. István király alatt, tehát még sz. Norbertidejében, jött e rend hazánkba.¹⁾ Így pl. Bozók (Hont vm.) prépostság alapítása 1124 és 1130 közt történt.²⁾ Rupp a régi okiratokban több mint húsz prépostságnak akadt nyomára; más kutatók szerint 40 prépostságuk volt hazánkban.

¹⁾ V. ö. (Danielik János,) A prémontréiek. Korrajz, a keresztény műveltség középkori munkásai méltánylásául. Eger, 1866. 273-ik lap. sat.

²⁾ Rupp Jak. Magyarország helyrajzi tört. I. köt. 128. l

Hatásköre.

Tagjai most a gimnáziumi ifjúság tanításával, nevelésével, és lelkészkedéssel foglalkoznak, mint alább látható.

Felvételi föltételek.

Ha valaki a jászóvári prémontrei kanonokok rendjébe akar fölvetetni:

1. ször is törvényes házasságból kell származnia; rendjükbe törvénytelen származásút fölvenni nem szabad.

2. A szükséges képesítés, jó érettségi bizonyítvány. Azért néznek a jó érettségi bizonyítvány után, mert másképen nem tehetnek eleget a követelményeknek.

3. Aztán jó egészséges szervezet, testi épység követeltetik.

4. A folyamodó tartozik beküldeni keresztlevelét, érettségi bizonyítványát, és orvosi bizonyítványt. Ezeket lehetőleg június elején szokták bekérni, miért is, ha az érettségit még le nem tehetné valaki, beküldheti osztálybizonyítványát is, hogy az illető, ha föl nem vétetik, máshová is fordulhasson.

5. A rend az ujonczoktól igen kevés hoznivalót követel, s aztán az illetőnek többé semmi anyagi gondja nincs.

Prémontréi kanonok-rend.

A mi a ruházatot illeti, az: fehér gyapjú szövetből való reverenda, skapuláréval, és — Mária Terézia óta — nálunk Magyarországon kék övvel, aztán egyházi pallium, és egyházi szertartásnál, kanonoki fehér gallér (mycetum-mozetta), a reverenda szövetéből.

6. A legjobb, ha a jelölt bizonyítványait az igazgatóság útján küldi el, illetőleg megkéri a gimnaziumi igazgatót, legyen szíves ő azt, egy kis kísérő levéllel, elküldeni.

Csim.

A kérvényt a Praelatus úr czimére (most: Méltós. Dr. Takács Menyhért) Jászó, Abauj-Torna vm., lehet küldeni.

Jászóvári prépostság házai és személyzete.

Budapest;	5 elüljáró és növendékek.
Jászóvár;	14 áldozó pap, és ujonczok. Praep. korm. is itt.
Kassa;	22 áldozó pap, főgimn. és nevelőint.
Lelesz;	3 áldozó pap, lelkész.
Nagyvárad;	17 áldozó pap, akad., főgimn.
Rozsnyó;	7 áldozó pap, főgimn.
Azonkívül 12 plébániát lát el.	

Csornai prépostság házai és személyzete.

A csornai prépostság teljesen független a jászóváritól. A felvétel föltételei általában

véve olyanok, mint Jászón. A kik ott óhajtanak
fölvételt, folyamodványukat a csornai Praela-
tus ur czimére küldjék.

Csim.

Jelenleg: Mélt. és Ft. Dr. Kuncz Adolf.
Csorna.

Csornai prépostság házai és személyzete.

Csorna; 6 áldozó pap, Praep. korm.

Keszthely; 13 áldozó pap, főgimn.

Szombathely; 13 áldozópap, főgimn.

Azonkívül 1 plébániát lát el.

Jézus Társasága.

(Clerici regulares Societatis Jesu.)

Története.

tt, Paris Montmartre nevű magaslatán, hol most Jézus sz. Szívének legnagyobb temploma áll, alapította e rendet Loyola sz. Ignác; ezt először III. Pál pápa erősítette meg 1540-ben, azután III. Gyula 1550-ben, IV. Pius 1561-ben, s így tovább több más pápa, legujabban VII. Pius 1814-ben és XIII. Leo 1886. júl. 13-án ismét megerősítette, és minden kiváltságait jóváhagyta.*)

Magyarországban már 1561-ben telepedett meg először, és pedig Nagyszombatban.***) Erdélyben Kolozsvárott 1581-ben Báthori István az akademiát bizta rájuk, mely a hittudo-

*) Die Orden u. Kongreg. der kath. Kirche. Von Dr. M. Heimbucher. II-ter Band, Paderborn, 1897. 33. laptól a 246-ig. — Egy-két hiba leszámításával, bő és helyes ismertetést nyújt a Társaságról.

***) Rupp Jak. Magyarország helyrajzi tört. I. köt. Pest, 1870. 106. lp.

mányi, bölcsészeti, és jogi karokból állott. — A Társaság további történetébe e helyütt nem bocsátkozhatunk, de tény, hogy e történet az egész világon mozgalmas, és a legváltozatosabb eseményekkel, sokszor regényszerű részletekkel dús. — Üldöztetése a szerzetes rendek történetében páratlan: tagjainak ezrei áldozták fel vérüket és életüket az egyház és a lelkek üdve ügyeért.

Ha valaki Jézus Társasága történetét ohajtaná olvasni, talán a legjobban elégítheti ki Crétineau-Joly, Histoire religieuse, politique, et littéraire de la Compagnie de Jésus. 6 vol. Paris III. edit. 1859. — Több hiányának daczára, forrásmunka, minthogy szerzője független világi férfiú, s a Generális engedélyével a Társaság levéltára rendelkezésére állott.

Dicsőn uralkodó királyunk I-ső Ferencz József ő Felségének 1852-ik év decz. 15-ki legfelsőbb elhatározása folytán a Társaság 1853-ban Magyarországon ismét megtelepedett, és pedig először megint Nagyszombatban.

Célja.

E Társaságnak az a célja,^{*)} hogy tagjai, az isteni malaszt segélyével, ne csak saját lelkök üdvét és tökéletességét gondozzák, ha-

^{*)} Reg. 2. summarii Constitutionum.

Jézus Társasága.

Fekete reverenda, most Európában rendszeren a világi papsághoz hasonló.

nem ugyanavval embertársaik üdvén és tökéletességén is buzgón fáradozzanak.

E végből közép és felső iskolákban az ifjúság tanításával és nevelésével foglalkoznak; mint papok hitszónoklatokat tartanak, gyónatnak, betegeket látogatnak; lelkigyakorlatokat vezetnek; belmissiókat tartanak, a hivek vallásossága felelevenítésére; a vad és pogány népeket művelt ker. társadalmi életre szoktatják (külmissiók); minden irányban irodalmi tevékenységet fejtenek ki.

Felvételi föltételek.

Az előbbi pontból már következtethető, hogy, a sok irányu foglalkozás miatt, nagyon különböző képességű ifjak vehetők fel; minden esetre azonban szükséges, hogy az, ki a Társaságba be akar lépni

1. határozott és szilárd akarattal birjon arra, hogy életét teljes odaadással Isten szolgálatára, és mások üdvé előmozdítására szenteli;

2. készséges lelkülettel az engedelmes ségre;

3. jó tehetséggel és kedvvel birjon a tanuláshoz. — Az ifjakat legörömeztőbb fogadják a 8-, 7-, vagy 6-ik gimnáziumi osztályból; ez utóbbi esetben a hiányzó osztályokat a Társaságban végzik.

Tóth M. Rendek,

4. Hogy ép egészség, arányos testalkat, hiánytalan szervek követeltetnek, azt talán említeni sem szükséges.

5. Felvétetnek papok, tanárok, és más pályavégzett férfiak is, csak hogy ezek a ne talán hiányzó bölcséleti és hittudományi tanulmányokat az ujonczévek után pótolják.

6. Házi munkákra segítő testvéreknek felvétetnek olyanok is, kik gimnáziumi tanulmányokat nem végeztek, vagy, akár alázatosságból, akár más oknál fogva, papok nem ohajtanak lenni, de valamely iparban jártasak, kellő műveltséggel, vallásos érzülettel, és lelkiismeretességgel birnak, — s a mellett az 1. 2. és 4. pont követelményeinek is megfelelnek.*)

Jelentkezni lehet az alant felsorolt bármely ház elüljárójánál.

*

E rendnek külön ruházata nincs, azt a vidék és a körülmények követelménye szerint változtatja; a hol állandóbb a tartózkodása, közönségesen a világi papság szerint igazodik.

*) Institutum Societatis Jesu. Vol. II. Florentiae 1893. Pars I a c. II. pg. 28.

Jézus Társaságának házai és személyzete:

Budapest; (Residentia. Házfőnök.)	7 pap, 4 tanárjel. pap 5 stag.
Kalocsa; (Collegium. Rector.)	25 pap, 11 tanjel. np. 15 segédt. Főgimn.
Nagykapornak; (Res. Házf.)	3 pap, 8 segédtag.
Nagyszombat; (Ujonzh. R.)	11 pap, 17 ujoncz, 16 segédtag.
Pozsony; (Colleg. Rector.)	16 p., 37 bölcs. hallg. 11 segédtag.
Szatmár; (Resid. Házfőnök.)	5 pap, 8 segédtag. Nevelőint.

Kegyes-Tanítórend.

(Clerici regulares scholarum piarum.)

alazanti szent József alapította már 1597-ben; a társulat „szabályozott papok” czimmel szerzetté emeltette 1621-ben. — A rend legrégibb háza Magyarországon a podolini 1642-ből.

A rend működése.

Hazánkban most a gimnáziumi ifjuság tanításával és nevelésével foglalkozik.

Belépés.

Ki a Kegyes-Tanítórendbe akar belépni, az e célból az illető gimnázium igazgatóságánál már áprilisban jelentkezzék, a rendfőnökséghez való fölterjesztés végett.

A rendfőnökség czime:

A Kegyes-Tanítórendi Főtisztelendő
Tartományi Főnök Úrnak

Budapest. IV.

Kegyes-Tanítórend.

Fekete reverenda, gombok nélkül, közönséges papi övvel.

A felvétel föltételei.

1. Felvehetők gimnáziumi ifjak a VI., VII., VIII-ik osztályból.

2. A folyamodványhoz a következő iratok csatolandók:

a) kereszt- és bérmalevél, meg himlőoltási bizonyítvány;

b) orvosi bizonyítvány az egészségi állapotról;

c) a megelőző évi iskolai bizonyítvány, és a legutóbbi félévi iskolai értesítő.

3. Ezen okmányok a fentebb jelzett időben a gimnáziumi igazgatóság által kellő megjegyzésekkel terjesztetnek be a rendfőnökséghez.

4. Kiket a jelentkezők közül fölvettek, azoknak a rendfőnök a felvételi levelet megküldi, melyben arról is értesítik, hogy hol és mikor kell megjelenniök, és mit hozzanak magokkal.

Kegyes-Tanítórend háza és személyzete:

Budapest;	34 paptanár, 28 nővpap. főgimn.
Debreczen;	13 paptanár, főgimn.
Kecskemét;	13 » 27 nővpap. főgimn.
Kis-Szeben;	5 paptanár, gimn.

Kolozsvár;	20	paptanár, 35 nővpap.	
		főgimn.	
Léva;	11	paptanár,	főgimn.
Magyar Óvár;	5	»	gimn.
Mármaros-Sziget;	8	»	»
Nagy-Becskerek;	5	»	»
Nagy-Kanizsa;	13	»	főgimn.
Nagy-Károly;	16	»	»
Nyitra;	7	»	»
Podolin;	5	»	gimn.
Privigye;	6	»	»
Rózsahegy;	8	»	főgimn.
	15	nővpap.	
Sátoraja-Ujhely;	13	paptanár,	»
Selmeczbánya;	4	»	gimn.
Szeged;	22	»	főgimn.
Szent-György; Pozsonym.	5	»	gimn.
Tata;	6	»	»
Temesvár;	12	»	főgimn.
Trencsén;	6	»	»
Vác;	16	»	»
	20	ujonc.	
Veszprém;	14	»	főgimn.

Szent Bazil rendje.

Története.

Bazil rendjének megtelepülése hazánkban sz. István király idejére tehető. Katona István «Hist. Crit. Reg. Hung.» cz. művében I. köt. 131-ik lapon említi, hogy szent István korában Csanádon volt egy szerzetház, melyet görög szertartású szerzetesek laktak. A XI. és XII. században a görög szertartású monostorok hazánkban általánosan el voltak terjedve, sőt még a XIII. század elején is, a mint az III. Incze pápának Imre magyar királyhoz 1204-ik évben írt leveléből kitűnik, melyben azt mondja e pápa: Van ugyan egy latin kolostorod, de mégis sok görög van ott (*Licet unum tibi sit latinorum coenobium, cum tamen ibi multa sunt graecorum.**)

Ezen görög szertartású szerzetesek szent-Bazil-rendiek voltak, a mennyiben nagy szent

*) Katona Hist. Crit. Reg. Hung. Tom. IV. pap. 735.
— Pray: Spec. Hier. Hung. Par. 2. pag. 162.

Bazil idejétől (361 Kr. u.), ki egyáltalán az egyházban a szervezett szerzetesélet ősatyjaként tekinthető (V. ö. dr. Max Heimbucher, *Die Orden u. Kongregationen der kath. Kirche*. I. pag. 45.), nagyjában, az ő alapszabályai szolgáltak a kolostori élet alapjául, és kevés változtatással, úgy hazánkban, valamint az egész keleten mai napig is érvényben vannak.

A latin szertartásnak túlsúlyra emelkedésével, a görög szertartásnak hanyatlása természetsszerűleg maga után vont a sz.-Bazil-rendnek hanyatlását is. I. Endre által Visegrádon alapított görög szert. monostor 1221-ben megszűnt; a XIII. század folyamán hasonló sorsra jutott a többi, míg IV. Béla uralkodása alatt a tatárok az utolsóját is elpusztították.

Ujból megalapította a rendet a XIV-ik században Koriatovics Tódor herceg, Podóliának fejedelme, ki 1354-ik év előtt híveivel bejött hazánkba, és 1360-ban Munkács mellett Csernekhegyen a sz.-Bazil-rendi szerzetesek részére monostort alapított. Ezen monostornak főnökei püspökök voltak, kik a rendet és a munkácsi egyházmegyét kormányozták, s ha valahol új monostor létesült, oda szerzeteseket küldtek. II. József császár idejéig számos háza volt sz. Bazil rendjének; a nevezett császár azonban azok nagyobb részét eltörölte, és csak nyolczat hagyott meg, melyek mai napig is megvannak.

Szent Bazil rendje.

A ruha szine egészen fekete.

Működésük.

A hitszónoklat, hitoktatás, és a bűnbánat szentségének kiszolgáltatása terén működnek, főképen Csernekhegyen, és Mária-Pócson, a kiváló módon látogatott kegyhelyeken.

A felvétel föltételei.

Keresztlevél, középiskolai IV. osztályu bizonyítvány, orvosi bizonyítvány, kiskoruaknál a szülőknek a szerzetbe való lépésre nézve írásba foglalt beleegyezése.

Csim.

Ki szent Bazil rendjébe akar belépni, e czimre írjon:

A magyarországi gör. szert. kath. szent-Bazil-rend Főnöksége. Munkács-Csernekhegy.

Sz. Bazil rendjének házai és személyzete:

Bikszád; (Szatmár vm.)	2 pap,	1 stag.
Csernekhegy; (Munkács mellett)	6 »	3 uj.
Huszt-Boronya; Máramaros vm.)	2 »	
Kis-Berezna; (Ung vm.)	2 »	
Krasznibrod; (Zemplén vm.)	2 »	2 stag.
Mária-Pócs; (Szabolcs vm.)	5 »	7 np.
Miszticze; (Bereg m.)	2 »	
Sáros-Bukócz;	2 »	1 stag.

Szent Benedek rendje.

Története.

aló és történeti tény, hogy e dicső rend megtelepedése itt hazánkban egykorú nemzetünk általános megtérésével a kereszténységre.

Mily nagyszerű szerepe volt hazánk minden irányú művelődése történetében, eléggé ismeretes. (Különb. v. ö. a monumentális művet: »A pannonhalmi Sz.-Benedek-Rend története.« Szerkeszti Erdélyi László dr. Budapest, 1902.)*)

A pannonhalmi főapátság és a bakonybéli apátság elkülönített egyházterületet képez, melynek főpásztora (ordinarius) a pannonhalmi főapát, a ki egyuttal a magyar szent korona alá tartozó ugyanezen rendű összes apátságok főapátja és örökös elnöke.

*) Röviden: Az 1901/2. kőszegi gimn. Értesítőjében. — A kolostorok és káptalanok befolyása Magyarország mezőgazdasági fejlődésére a mohácsi vész előtt. Erdújhelyi Menyh. Bpt. 1903.

Szent Benedek rendje.

Reverenda és skapuláré fekete, közön-
séges papi fekete öv.

A főapát örökös tagja a magyar főrendiháznak; tagja ugyancsak a magyar püspöki karnak.

Mint ordinariusnak van szentszéke; újabb időben az apostoli szentszéktől mint realis jogot nyerte a bérálás szentségének kiosztását, elkülönített egyházterületének hivei közt.

A Rend tagjai tanítással és lelkészettel foglalkoznak; van Pannonhalmán főiskolája (theologiai és tanárképző), melynek hallgatói jogosítva vannak az egyetemen tanárvizsgát tenni; van három főgimnáziuma és három al-gimnáziuma; továbbá 25 plebániája.

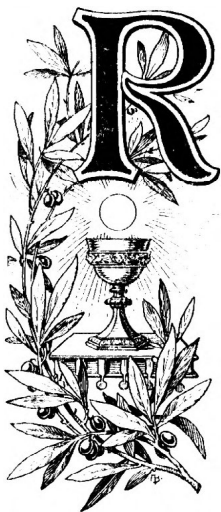
Felvételi föltételek.

Sz. Benedek rendjébe a belépés módokról és feltételeiről tájékozódást nyújt az a felszólítás is, melyet az iskolai év vége felé a lapok szoktak közölni: »A pannonhalmi konvent fölhívja a főgimnáziumi VI., VII. és VIII. oszt. azon ifjakat, kik sz. Benedek rendjébe óhajtanak lépni, hogy kérvényöket, az I. és II. évharmadról szóló iskolai értesítővel, és orvosi bizonyítványukkal fölszerelve, folyó évi május hó 1-ig küldjék meg a pannonhalmi főmonostor perjeli hivatalának Győr-Szent-Mártonba.« — Legszívesebben vétetnek fel az ifjak jó bizonyítvánnyal a VI. osztályból.

Tóth M. Rendek.

Ciszterci rend.

Története.

Róbert, a molesmei benedekrendi sz. apát alapította e rendet 1098-ban Burgundban; Cîteaux volt az első kolostor. A rendet II. Paskál pápa 1100-ban erősítette meg Alberik apát alatt. — Legkiválóbb apát volt sz. Bernát.

Hazánkban csakhamar ismeretessé és kedveltté vált. — A ciszterciek első letelepedése Czikádorban (Czikó, Tolna m.) 1142-re esik. Franciaországból s

Ausztriából folyton újabb telepítők jöttek s az egész országban elterjedtek úgy, hogy hazánk nyugalmasabb idejében körülbelül 40 apátságuk volt. — A zirczi, más néven bakonyi apátságot III. Béla király alapította 1182-ben; a pilisi apátságot ugyanazon király 1184-ben,

valamint a pásztóit 1190-ben, s ugyanazon évben a szent-gothárdit. *)

Működésük.

A gimnáziumi ifjúság tanítása, nevelése, s a lelkészködés.

Felvételi föltételek.

1. A főgimnázium 6. 7. és 8. osztályából vesznek föl ifjakat.

2. Szükséges kellék a jó tanulás, jó viselkedés, jó egészség, és ajánlás a tanári testület, vagy az igazgató részéről. Azért a fölvételi kérvényhez csatolni kell a keresztlevelet, az iskolai bizonyítványt, az orvosi bizonyítványt, s a gymn. igazgató szives jelentését.

Csim.

Fölvételi kérelmezés e czimre küldendő:
Nagyságos és Főtisztelendő c. r. Apát Urnak
Zircz.

*) V. ö. Névtár. a zircz-, pilis-, pásztói és sz. gotthardi egyesült apátságokba keblezett cisterci kiváltságos sz. rend személyzete- s történeteivel az Úr 1880-ik évére. — Érduj-helyi M., A kolostorok és káptalanok befolyása Magyarország mezőgazdasági fejlődésére. Bpt. 1903. 17 lp

Ciszterci rend.

A reverenda fehér, a skapuláré s az
öv fekete.

A ciszterci rend házai és személyzete:

Baja ; (főgimn.)	14	áldozópap.
Budapest ;	4	„ 20 nővp,
Eger ; (főgimn.)	18	„ 14 „
Pécs ; (főgimn.)	14	„
Székesfehérvár ; (főgimn.)	17	„
Szentgotthárd ;	8	„
Zircz ; (apátság.)	18	„ 7 ujoncz.

Azonkívül 14 plébániát gondoznak.

Mechitaristák.

Története.

echithar*) alapította 1703-ban Morea sziget Modon nevű városában, kezdetben sz. Antal szabályai szerint; később XI. Kelemen pápa óhaja folytán sz. Benedek szabályait fogadta el; Congregatio monastica Antonianorum Benedictinorum Armenorum« czim alatt.

1714-ben Velenczébe menekült; 1717-ben a velencei köztársaságtól St. Lazaro szigetet kapta: itt van

azóta anyaházuk. Itt csakhamar nyomdát állítottak, s az örmény irodalmat fejlesztették. — A velencei főapátok közt kitűnik a magyar származású és nagy tudományú Kövér Akontz István, ki I. Napoleont rábirta, hogy velencei intézeteket el nem törölte.

1810-ben Bécsbe is letelepedtek, s e ház főapátsággá lett, az itteni főapát pedig cz. érsek is. Bécsben a katolikus könyvek terjesztésében nagy buzgalmat fejtettek ki. A bécsi

*) Született Sebaste-ban 1676-ban, meghalt Velenczében 1749-ben.

Mechitaristák.

Ruházatuk fekete reverenda, gombok nélkül, bőr övvel; ha zárdájokból ki-
mennek, hosszú és bő köpenyt viselnek,
csúcsos kámszával. — Mint a képen is
látható, szakállt viselnek.

főapátok közt is kitűnt a magyar származású Esztegár Wardán.

Az isteni szolgálat náluk örmény szer-tartású.

Működésük.

Hithirdetés, lelkészkedés, hitoktatás, és hitápolás, főképen Örményországban, Perzsiában, és a nagyobb örménytelepeken; továbbá az örmény vallásos irodalom ápolása, de buzgalommal mozditják elő azon nemzet vallásos irodalmát is, a melynek államában letelepedtek.

Felvételi föltételek.

Ide már 10 — 12 éves ifjakat is fölvesznek, de örmény-származásuaknak kell lenniök.

Csim.

Ki a Mechitaristák közé akar lépni, e czimre írjon:

Sr. Hochwürden Herrn General-Abt der Mechitaristen, *Wien* VIII. Mechitaristen-Gasse.

Mechitaristák házai és személyzete:

Magyarországban most csak három helyütt vannak, tudniillik:

Erzsébetvárosban; 2 pap, (hitokt.)

Szamosujvárott; 1 » »

Ujvidék; 1 » Missionárius a Duna mentén, és Bulgáriában.

Szent Domonkos rendje.

Története.

éldás buzgósága miatt a hit-hirdetésben, »Hitszónok-Rend«-nek is nevezik (Ordo Fratrum Praedicatorum).

E rendet sz. Domonkos 1213-ban alapította, III-ik Honór pápa 1216. decz. 22-én megerősítette.

Szent Domonkos fiai hazánkba már 1221 körül jutottak; úgy látszik, először Győrött alapítottak kolostort 1225-ben, és majdnem ugyanazon időben Esztergomban, 1231 előtt Székesfejervárott, 1238-ban Pécssett, stb. *) E Rendnek multja hazánkban tagadhatatlanul igen szép; elég megbízható adatok szerint **) 64 zárdája volt.

Működése:

a lelki pásztorkodás a szószéken és a gyóntatószékben, a rend templomaiban, és más templomokban is; amennyire a rendtagok lét-

*) V. ö. Rupp, Magyarország helyrajzi története. I. köt. 25. és 439 lp.

**) Sigism. Ferrariensis, Comm. Gener. O. P. Hist. Prov. Hung. O. P.

Szent Domonkos rendje.

Ruha, kapuczium, és skapuláré fehér; a bő köpeny, gallérral és csuklyával, fekete. Bőröv, rajta Rózsafüzér. E rend tagjai nagyobb tonzurát »hajkoronát« viselnek.

száma megengedi, a rendnek egyik kiváló rendeltetése a népmissiók tartása is. Az ifjúság iskolai oktatásával csak kivételesen foglalkozik e rend; de az egyetemek és akadémiák hittani tanszékein, s a római szentszék hivatalaiban nem ritkán találkozunk tagjaival.*)

Felvételi föltételek.

1. Hogy a felvételt ohajtónak ép érzékekkel, és jó egészséggel kell birnia, az természetes, részint mert a papi pályán ez mellözhetetlen követelmény, részint mert, e rend a szigorubbakhoz tartozván, az étkezésnél a húseledek használata korlátolt; ámbár a gyöngéledőknél, s azoknál, kik fárasztóbb munkában vannak elfoglalva, kivétel lép érvénybe.

2. Papi rangra fölvétetik oly ifjú, ki legalább hat gimnáziumi osztályt jó eredménnyel végzett. Ez egy évi próbaidő után egyszerű fogadalmakat tesz, azután két évi bölcseleti, és négy évi hittani tanulmányokat végez.

3. Lehet 7-ik és 8-ik osztály, sőt magasabb foku tanulmányok végzése után is a rendbe jelentkezni; ezek, végzett tanulmányaik figyelembevételével, és képzettségök szerint, esetleg rövidebb idő alatt végzik tanulmányaikat, a próba év után.

*) V. ö. *A hitszónokrend*, Levelek egy ifjúhoz szent Domokos rendjének feladatáról és szelleméről. Idegen források nyomán kidolgozta: P. Vörös László Mária hitszónok rendi áldozópap. Szombathely 1903.

4. Házimunkákra is felvétetnek alkalmas ifjak.

Csim.

Legczélszerűbb, ha az, ki e rendbe lépni óhajt, a következő címhez fordul:

»Szent Domokos Rendje Főtisztelendő Perjelének. *Szombathely.*«

Sz. Domonkos rendjének házai és személyzete:)*

Budapest; VII. Angol-u. 30. 3 pap.

Kassa; (II. Endre utolsó éveiben, vagy bizonyára

IV. Béla király alatt alapítva 5 pap, 5 segédtag.

Sopron; (1674. alap.) 3 » 4 »

Szombathely; (1670. alap.) 8 » 6 »

Vasvár; (1244. alap.) 3 » 2 »

*) V. ö. Schematismus PP. et FF. Sacri ordinis Prædicatorum anno Dom. 1902.

Szent Ferencz rendje.

Története.

gy 1209 és 1212 közt történt e rend alapítása. Első megerősítését ugyan már III. Incze pápától nyerte élőszóval, de teljes hitelességűnek III. Honór pápa megerősítése vétetik 1223-ból.

Szent Ferencz rendje, ha nem előbb, bizonyosan legalább 1228. év óta van hazánkban. 1234-ben már több házzal birt; 1239-ben külön magyar rendtartománnyá emeltetett, s első tartomány-

főnök itt János herczeg, III. Fülöp frank király testvére volt.

■ *sélja.*

Az igaz vallásosság fölelevenítése, nem csak a rend tagjaiban, hanem egyáltalán az emberi társadalomban. Ezt szent Ferencz első rendjében a szilárd erényesség példája, és hitszónoklatok által törekedett elérni.

És bámulatos, mily eredményeket ért el ő, és századokon át szabályait hiven követő megszámlálhatatlan tanítványainak buzgólkod-

dása. — Hazánkban most is hitszónoklattal, gyóntatással, és hitoktatással foglalkoznak; még most is több helyütt plébániákat gondoznak, különösen Erdélyben népiskolákat is vezetnek, tisztán a székely nép javát és üdvét tartván szem előtt.

Tudomásunk szerint hazánkban most három rendtartományba (csoportba) vannak házaik osztva:

I. Szűz Mária rendtartománya.

Felvételi föltételek.

A Szent-Ferencziek szűz Máriáról nevezett rendtartományába felvétetnek oly tanulók, kik a gimn. IV. vagy felsőbb osztályait sikeresen elvégezték, ha szüleik vagy gyámjaik beleegyezését bírják.

Jelentkezhetni személyesen a rendtartomány főnökségénél Budapesten (Ferencziek zárdája), vagy pedig július hó 10-ig oda küldhetik okmányait: a keresztlevelet, az iskolai bizonyítványt, a szülőknek vagy gyámnak beleegyezését, s az orvosi bizonyítványt.

Csim.

Szent Ferencz Rendje Főtisztelendő Tartományfőnökének. *Budapest*, IV. Ferencziek-tere 8. — (Most Ozoray Izidor.)

Az ujonczház Malaczkán van.

Szent Ferencz rendje.

A ruha színe sötét barna, örvös kámszával; öv gyanánt fehér kötelet (kordát) használnak.

E rendtartomány házai és személyzet:

Andocs ;	3	pap	3	segédtag.
■eczkó ;	3	»	2	»
*Boldogasszony ;	2	»	4	»
*Bpt. IV. ;	4	»	4	»
Érsekujvár ;	4	»	2	»
Esztergom ;	4	»	3	»
Felső-Següsd ;	2	»	3	»
Galgóc ;	5	»	6	»
Kismarton ;	3	»	3	»
Körmöczbánya ;	4	»	3	»
*■alaczka ;	4	»	9	» 8 ujoncz.
Nagy-Atád ;	2	»	3	»
Nagy-Kanizsa ;	9	»	3	»
*Nagyszombat ;	6	»	8	» 10 nővpap.
Németujvár ;	3	»	2	»
Nyitra ;	4	»	3	»
Okolicsnó ;	2	»	1	»
Pápa ;	3	»	3	»
*Pozsony ;	5	»	9	» 18 nővpap.
Pruszká ;	2	»	2	»
Sümeg ;	3	»	4	»
*Szakolcza ;	4	»	8	» 32 gimn. tanuló.
*Székesfehérvár ;	3	»	5	»
Szent-Antal ;	2	»	2	»
Szent-László ;	3	»	1	»
*Szombathely ;	4	»	7	»
Trsztena ;	4	»	2	»
Veszprém ;	3	»	2	»
Zsolna ;	3	»	1	»

II. Szent István rendtartománya.

Csim.

Szent Ferencz Rendje Főtisztelendő Tartományfőnökének. *Medgyes.* (N.-Küküllő m.)
(Most Kóry Otto. Medgyes.)

E rendtartomány házai és személyzete:

Alvincz ;	1	pap	—	stg.	
Borszék ; kis ház, üres.					
Brassó ;	1	pap	—	stg.	
Csik-Somló ;	3	»	2	»	
Deés ;	2	»	2	»	
Déva ;	2	»	—	»	
Esztelnek ;	4	»	5	»	16 növp.
Fogaras ;	3	»	—	»	
Gyergyó-Szárh. ;	4	»	3	»	
Gyulafehérvár ;	1	»	—	»	
Hátszeg ; kis ház, üres.					
Kolozsvár ;	4	pap	2	stg.	
Kőrösbánya ;	2	»	—	»	
Kőhalom ;	1	»	—	»	
Maros-Vásárhely ;	4	»	3	»	
Medgyes ;	4	»	2	»	
Mikháza ;	5	»	5	»	8 ujoncz.
Nagy-Szeben ;	1	»	—	»	
Szamosujvár ;	2	»	1	»	
Szász-Sebes ;	1	»	—	»	

Szászváros ;	1 pap — stg.
Szék ;	1 » — »
Székely-Udvarh.;	3 » 3 » 3 gimn. tanuló.
Szováta ;	kis ház, üres.
Torda ;	1 pap — stg.
Toroczkó-Sz.-György ;	1 pap.
Vajda-Hunyad ;	4 » 5 stg. 8 nővp.

III. Kapisztrán szent János rendtartománya.

Felvételi föltételek.

A Kapisztrán sz. Jánosról nevezett Ferencz rendi tartományba olyan tanuló ifjak léphetnek, kik a gimnasium IV. osztályát elég jó sikerrel végezték. A felsőbb osztályu tanulók a felvételnél előnyben részesülnek.

A kellőleg fölszerelt kérvények július hó 1-ső felében egyenesen a tartományi főnökséghez: Budapest, II. Margit-körút 23. sz. intézendők.

A kérvényhez csatolandó: 1) keresztlevel, 2) a legujabb iskolai bizonyítvány, 3) orvosi bizonyítvány. 4) szülői nyilatkozat, melyben a szülők kijelentik, hogy szerzetbe lépni akaró fiok elé akadályt nem gördítenek, és hogy tőle anyagi támogatást soha sem kívánnak; minthogy mint szerzetes magánjövedelemmel nem rendelkezhetik.

A belépőnek különben semmit sem kell magával hoznia, sem pedig fizetnie. Legfőbb annyi pénzt hozzon magával, a mennyibe a novicziatus-házba való utazása kerül, ezt pedig azért, hogy ha az ujonczév alatt hivatását veszítené, legyen költsége a visszautazásra. Az egyszerű fogadalom letétele után azonban ezen letétbe helyezett összeget is visszakaphatják a szülők.

Csim.

Szent Ferencz Rendje Főtisztelendő Tartományfőnökének. *Budapest*, II. Margit-körut 23. szám. — (Most Tamás Alajos.)

E rendtartomány házai és személyzete:

Alsó Sebes ;	3	pap	1	stg.	
Bács ;	4	»	3	»	
Baja ;	5	»	5	»	8 nővp.
Bártfa ;	2	»	—	»	
Budapest. II. ;	6	»	2	»	
Duna-Földvár ;	4	»	3	»	14 nővp.
Eger ;	2	»	1	»	
Eperjes ;	2	»	1	»	
Fülek ;	2	»	1	»	
Gyöngyös ; tan.	8	»	2	»	
Jászberény ;	4	»	2	»	
Kaplony ;	4	»	3	»	
Kecskemét ;	6	»	1	»	

Mária-Gyűd ;	2	pap	1	stg.	
Mária-Radna ;	6	»	4	»	
Mohács ;	5	»	2	»	
Nagy-Szécsény ;	3	»	1	»	
Nagy-Szőllős ;	1	»	—	»	
Pécs ;	6	»	4	»	11 ujoncz.
Rozsnyó ;	2	»	—	»	
Siklós ;	3	»	—	»	
Simontornya ;	2	»	2	»	
Szabadka ;	5	»	3	»	
Szeged-Alsón.	9	»	2	»	
Szigetvár ;	1	»	1	»	
Szolnok ;	9	»	2	»	
Sztropkó ;	2	»	1	»	
Vác ;	3	»	—	»	

Csáktornyán is van zárdájuk a Sz.-Ferencz-rendieknek, 5 pappal, 2 segítő taggal ; de ez a zárd a horvát rendtartományhoz tartozik.

Minorita-Rend.

Története.

ent Ferencz első rendjének elágazása ez. Hazánkban e rendnek már a 13-ik század kezdetén (1218) külön tartomány-főnöke volt. Hazai történelmünk oly városokból is hoz fel e rend ügyeire vonatkozó régi adatokat, melyekben most már nem léteznek, de régen léteztek, így Bácsban (1301.) Szatmárott (1335.) Eperjesen, Beszterczén, Lippán, stb.*)

A szerzet első rendháza, mint látszik, Egerben alapíttatott, még szent Ferencz idejében.

Foglalkozása.

Mint régen, úgy most is, hithirdetéssel, a szentségek kiszolgáltatásával, iskolákban hitoktatással foglalkozik, plébániákat lát el,

*) Rupp Jak. Magyarország helyrajzi története. II. és III. köt. Pest 1872. és 1876.

Minorita-Rend.

A ruha fekete, a könyökig lefüggő
gallérral.

sőt két gimnázium ifjúságát is a tudományokban oktatja, és neveli.

Felvételi föltételek:

VIII. gimnáziumi osztály, érettségivel, a többiben körülbelül olyanok, mint más hasonló szerzetes rendeknél.

Csim.

A jelentkezés e czimre intézendő: Főtisztelendő Minorita Rendfőnök urnak. *Arad.*

A Minorita-Rend házai és személyzete:

Arad ;	12 pap	1 segéd.	1 nővp.
Csütörtökhely ;	2 »	—	»
Eger ;	3 »	—	»
Imregh ;	2 »	1 „	— »
Kéz. Vás.-Kanta; főgim.	10 »	—	»
Kolozsvár ;	2 »	1 »	4 »
Lőcse ;	1 »	—	»
Lugos ;	4 »	1 »	— »
Maros-Vásárhely ;	3 »	—	13 »
Miskolcz ;	5 »	2 »	— »
Nagybánya ;	5 »	1 »	— »
Nagy-Enyed ;	2 »	—	1 »
Nyirbátor ;	2 »	—	1 »
Pancsova ;	4 »	—	— »
Szeged ;	6 »	—	— »
Szilágy-Somlyó ; gimn.	7 »	—	1 »

Kapuczinus-Rend.

Története.

Ez is egy ágazata sz. Ferencz rendjének. Mint önálló rend egyházi első jóváhagyását 1528-ban nyerte. Hazánkban legelőször Bazinban telepedtek le e rend tagjai 1674-ben.

A lelkeszkedés terén buzgó tevékenységet fejtettek ki, hitszónoklataikkal, hitoktatásaikkal, és a szentségek kiszolgáltatásával; mindenütt csakhamar a hívő nép szeretetét megnyerték.

Felvételi föltételek.

E rendbe az ép egészségű tanuló ifjú felvétetik, ha legalább négy gimnáziumi osztályt jó sikerrel végzett, keresztlevelét és utolsó iskolai bizonyítványát beküldi, ezekhez csatolván saját lelkészének ajánló levelét.

Mivel e rendbe házi munkákra alkalmas itjakat is fölvesznek, folyamodhatnak tehát

Kapuczinus-Rend.

Ruhájok sötétbarna posztó, kámzsával ;
öv helyett fehér kötelet alkalmaznak. —
Nálunk most az egyedüli római szertar-
tású rend, melynek tagjai teljes szakált
viselnek.

olyanok is, kik nem birnak ugyan elég képességgel a papi pályára, de erejüket Isten szolgálatára óhajtják fordítani.

Csim.

A kérdezősködések és jelentkezések e czimre intézendők:

A Kapuczinus Rend Főtisztelendő Provinciálisának. *Bécs*, (Wien) I. Tegetthofstr. 2.

Lehet bátran magyarul is írni.

A Kapuczinus Rend házai és személyzete:

Bazin; (1674.)	6 pap, 6 segédtag.
Besnyő; (1763.)	3 » 4 »
Budapest; (1692.)	7 » 3 » 2 nővp.
Moór; (1695.)	6 » 4 »
Nagyvárad; (1727.)	4 » 3 »
Pozsony; (1676.)	11 » 9 » 4 nővp.
Tata-Tóváros; (1744.)	6 pap, 4 segédt. 11 nővp.

Pálos-Rend.

Története.

A paulinus- vagy pálos-rend, teljes nevén: »Első Remete sz. Pál szerzetes-rendje«, az egyetlen magyar eredetű férfi-szerzet. Első szervezkedését 1215-re tehetjük.

Bertalan, pécsi püspök az egyházmegyéjében szét-szórtan élő remetéket ez évben a sz. Jakabról nevezett patacsi kolostorba gyűjtötte, hogy közös életet élve, egymásnak jó példát adjanak, felebarátaiknak épülésére legyenek, s így tökéletesebben szolgáljanak az Urnak. A kolostorban lakó remetéeknek Bertalan külön szabályokat is adott.

Boldog Özséb, esztergomi kanonok volt azonban a gondviselésszerű férfiú, ki a már itt-ott együtt élő remeték jámbor egyesületét tulajdonképeni szerzetes-renddé alakította át. Ő maga 1246-ban mondott le kanonoki állásáról és remetévé lett, a Szántó közelében fekvő pilisi völgyben. Itt 1250-ben összegyűjtötte a remetéket, és a sz. Kereszt tiszteletére

Pálos-Rend.

Minden ruhadarab fehér posztó.

kis templomot, majd 1270-ben kolostort épített. Remetéivel együtt egyelőre a patacsi remeték szabályait követte. Nem sokára a patacsi kolostor is főnökévé választotta a szentéletű férfiut. Ekkor Özséb Rómába utazott, hogy az új rendnek, a melyet »Első Remete sz. Pál szerzetének« neveztek, az egyházi megerősítést megnyerje. IV. Orbán pápa, aquinói sz. Tamás tanácsára, részben teljesítette b. Özséb kérelmeit, és Pál veszprémi püspöknek ajánlotta a Pálosokat. Pál püspök nem találta czélszerűnek, hogy sz. Ágoston szabályait kövessék, amint azt Özséb a szentszéktől kérte volt; azért maga adott nekik szabályokat, 1294-ben Ladomir esztergomi érsek, 1297-ben pedig Éndre egri püspök adtak ismét a pálos remetéknek szabályokat. Boldog Özséb († 1270) nem élte meg a szerzet végleges megerősítését, mely 1308-ban történt, midőn V. Kelemen pápa, Gentilis bibornok kérelmére, a Pálosokat a szerzetes-rendek közé iktatta és megengedte, hogy sz. Ágoston szabályai szerint éljenek.

Foglalkozik most lelki pásztorkodással és hitoktatással.

Felvételi föltételek.

Egészséges testi szervezet, jó tanulás, példás erkölcsi viselet, érettségi bizonyítvány, vagy tanítói oklevél.

Csim.

Fölvilágosítást, vagy fölvételt kérelmező
levél e czimre intézendő:

A Pálosok Ft. Zárda-főnökének. *Szentke-
reszt. Up. Nyergesújfalu.*

A Pálos-Rend házai és személyzete:

Nagylévárd ; (Pozsony m.) 1 pap. 4 nővpap.
Szentkereszt ; (Esztergom m.) 3 » 2 segítőtag.
7 ujonez.

Karmeliták rendje.

Története.

örténelmi források szerint e szerzetes rend keletkezését a 12-ik század második felébe tehetjük, még pedig Berthold kalábriai keresztlovag alapította Karmel hegyen; szabályait III. Honor pápa hagyta jóvá 1226-ban. A hitetlenektől nyugtalanítva, Európába települt át, először Angolországba. Itt Stock szent Simon volt a szervezője. — A viszonyok által követelt változtatások és enyhítések után új szabályzatukat IV. Incze 1245. körül erősítette meg. Hazánkban 1288-ban telepedtek le először, Eperjesen;*) Győrött csak 1697 végén; Budapesten 1895. július 17-én.

Működésköre:

Saját tökéletesítésükön kívül, mások lelki üdvének gondozása, gyóntatás, hitszónoklat, és hitbuzgalmi munkák megírása és terjesztése által.

*) *Rupp*, Magyaror. helyr. tör. II. köt. 284. lp.

Felvételi föltételek.

Megkivántatik 6 gimnáziumi osztály, jó eredménnyel; de ha valaki a végzett IV. vagy V-ik osztály után szeretne belépni, és fontos okok megengedik, kivételesen azonnal fölvételek a győri rendházban felállított novicziatusba, hol egy évig tartózkodik, azután folytatja az V. esetleg a VI. osztályt. A gimnáziumi tanulmányok után 3 év bölcseleti és 4 év hittani tanulmányok végzendők.

2. A kérelmező egészséges és ép legyen, a szülők pedig annyira tehetősek, hogy később ne szoruljanak gyermekök támogatására.

3. Keresztelő levél és iskolai bizonyítvány a folyamodvánnyal együtt beküldendő.

A jelentkezés legalkalmasabb ideje július hava.

Csim.

Jelentkezés e czim alatt történhetik:

A Karmeliták Főtisztelendő Tartományfőnökének. *Bpt. VI.* Huba-u. 12.

A Karmelita-Rend házai és személyzete:

Budapest; 7 pap, 4 növendékpap, 6 segédtag.

Győr; 6 „ 6 ujoncznövend. 6 „

Karmeliták Rendje.

A ruha s a skapuláré sötétbarna; a bő köpeny, kámzsával, fehér posztóból. Öv gyanánt szijat használnak.

*

Szervita-Rend.

Története.

rendet hét előkelő firenzei polgár alapította 1233-ban, egyházi jóváhagyást IV-ik Sándor pápától nyert 1255-ben. — 1679-ben jutott hazánkba.

Működése:

Csöndes, de igen üdvös működést fejt ki a boldogságos Szűz tiszteletének terjesztésében, a hitszónoklatokban, és a bűnbánó- s az Oltáriszentség kiszolgáltatásában.

Felvételi föltételek.

Legszívesebben 6-, 7-, vagy 8-ik gimn. osztályból vesznek fel (érettségi nélkül is). Legalkalmasabb idő a jelentkezésre július és augusztus hónapja.

Az iskolai bizonyítványhoz melléklendő a keresztlevel, az orvosi bizonyítvány, és va-

lami ajánlás a gimnáziumi igazgatótól, vagy hittanártól, plébánostól.

A fölvelt ifjú, ujonczéve után, hittani tanulmányait Egerben a rendházban végzi, a hová 1904. júl. havában Rómából fognak szervita-rendi theologia-tanárokat küldeni.

Csim.

Jelentkezni kell e czimre :

Főtisztelendő Szervita-Provincialis Urnak. *Budapest, IV.* (Szervita-zárda.)

Ugyanott a ft. Perjel urnál előleges felvilágosítást is lehet nyerni.

Szerviták házaí és személyzete:

Budapest; 1679 óta (lelk.) 8 pap, 1 papnöv.

Eger; 1698 óta (lelk.) 4 » 6 »

Fraknó; 1695 óta (lelk.) 4 »

Szervita-Rend.

A ruha fekete reverendából áll, bőr-
övvel és fekete skapuláréval, melyet
az öv nem foglal le.

Irgalmas-Rend.

Története.

Irgalmas barátoknak is nevezik hazánkban.

Alapítója Istenes szent János. 1572-ben V-ik Pius Pápa meghagyta, hogy szabályos renddé alakuljanak, és szervezetüket V. Pál pp. 1617-ben jóváhagyta.

Hazánkban először Szepes-Váralján telepedtek le 1650-ben.

Főadata:

kizárólagosan a betegek ápolása. E célból kórházaik és gyógyszertáraik vannak. Személyzetük e szerint oszlik el: vannak orvosaik, gyógyszerészeik, és betegápolóik; fől-szentelt pap csak épen annyi, a mennyi a rend-tagok és a betegek lelki gondozására szükséges.

A fölvetel feltételei.

Természetesen itt is az első követelmény az, hogy a belépő, minden mellék-czélok kizárásával, egész odaadással Isten szolgálatára szánja magát, a rend szabványai szerint, a betegek ápolása által.

Ehhez nem csak anyagi és rokoni kötelezettségektől mentnek, hanem ép egészségüknek is kell lennie.

Kik mint orvosok, vagy gyógyszerészek akarnak a rendben működni, azoknál megkívántatik, hogy belépésüknél érettségi, illetőleg végzett hat gimnáziumi, vagy evvel egyenértékű bizonyítvánnyal birjanak, hogy a rend, a próbaidő után, tovább képeztesse őket.

Csim.

A jelentkezés e czimnél történik:

Az Irgalmas Rend Főtisztelendő Tartomány-főnökének. *Budapest*, II.

Az egyes házak elüljárója »*Perjel*«-nek neveztetik.

Az Irgalmas Rend házai és személyzete:

Budapest; (1815) 17 rendtag, közölők 1 pap.

Eger; (1726) 8 » » 1 »

Kismarton; (1760) 2 » » — »

Irgalmas Rend.

A ruha fekete, bőrvvel, a skapuláre szintén fekete.

Nagyvárad; (1760)	6	rendtag, közülök 1 pap.
Pápa; (1757)	5	» » 1 »
Pécs; (1796)	7	» » 1 »
Pozsony; (1723)	10	» » 1 »
a 10 tagon kívül itt		12 ujoncz van.
Szakolcza; (1796)	5	rendtag, közülök 1 pap.
Szatmár; (1834)	4	» » 1 »
Szepes-Váralja; (1650)	6	» » 1 »
Temesvár; (1737)	4	» » 1 »
Vác; (1763)	3	» » — »
Zágráb; (1804)	10	» » — »

Lázáristák.

Történetük.

LAPÍTÓJUK páli sz. Vincze, aki 1576—1660-ig élt, e társulatot 1624-ben alapította, melyet VIII. Orbán pápa 1632-ben »a missió-társaság papjai« név alatt jóváhagyott. Nevök »lázáristák«, vagy egyszerűen missió-s-papok«; az első a párisi szent-Lázár-perjelségtől nyerték, melynek épületét és javadalmát a perjel és szerzetestársai beleegyezésével, a király nekik átadta, missió-s-papoknak pedig maga a nép nevezte el őket, a missió-ájtatosságok tartása miatt.

A Lázáristák hazánkban 1898-ban pest-megyei Pilis-Csabán telepedtek le, hol József főherczeg ottani kis kastélyát számukra átalakította, s melléje egy kisebb, de csinos nyilvános templomot építtetett. Ezt azon szándékkal tette, hogy közvetlenebbül működhessenek hazánk hitéletének fölendítésén. Ismeretlenek azelőtt sem voltak nálunk a Lázáristák, mert már

Lázáristák, Rendje.

Az áldozó-papok a világi papsághoz hasonló fekete öltönyt viselnek, posztóból; a világi testvérek ruházata szintén fekete, de nem taláris, hanem csak hosszú kabát.

a hatvanas évek óta jöttek a társaság magyar tagjai szent missiókat tartani és lelkigyakorlatokat vezetni. És magyar hazánkfiai, a kínai misszionáriusok, Erdélyi és Üрге szintén Lázáristák voltak; és jelenleg Wilfinger József Kinában működő hithirdető is magyar.

Budapesten 1903. szept. 27-én nyílt meg a ferenczvárosi IX. Gát-utczában missió-házuk, melynek tagjai mind magyarok.

Föladatuk.

1. Az önmegszentelés, buzgóság, keresztény erények gyakorlása, s a hármasság evangéliumi tanács: szegénység, tisztaság s engedelmesség követése által, mire egyszerű fogadalmat is tesznek.

2. A sz.-missió-ájtatosság s lelkigyakorlatok tartása által a lelkeknek szolgálni.

3. A papság épülésére lenni s buzgalmát ápolni. — A társaság kétféle tagokból áll: missió-papokból, és világi munkás testvérekből; ez utóbbiak ugyanazon szabály alatt állanak, mint a papok, s egyszerű fogadalmat is tesznek. A világi testvérek buzgó imáik, a ház körüli teendők hűséges teljesítése, épületes példaadás által működnek közre a társaság céljának; a lelkek megmentésének magasztos munkájában.

Felvételi föltételek.

A missió-papok közé beléphetnek oly példás előéletű fölszentelt papok, kik isteni sugalat folytán arra hivatva érzik magukat, s oly jó erkölcsű katolikus ifjak, kik a gimnázium 8. osztályát sikerrel elvégezték; vagy 6. osztály után is, de akkor két évi filozófiát végeznek, a novicziátus és theologia előtt. — A világi testvérek közé oly jámbor erkölcsű, törvényes származásu, testileg és szellemileg egészséges ifjakat vesznek föl, kik valami mesterséghez is értenek, s igazán erényes lelki életet akarnak élni, mihez a hűséges engedelmesség a föszükséglet

A próbaidő két évig tart. Az odautazást, s esetleg a visszautazást, ha nincs hivatása, az illetőnek önmagának kell fődöznie.

Fölvételre Budapesten IX. ker. Gát-utca 6., a Házfönökségnél lehet jelentkezni.

A Lazaristák házai és személyzete:

Budapest IX. ker.; 4 pap. 4 segédtag.

Pilis-Csaba; 4 » 4 »

A Keresztény Iskolatestvérek.

Történetük.

A ker. iskolatestvérek egyházi társulatát 1679-ben boldog De la Salle sz. János alapította 1679-ben; a társulatot és szabályait XIII. Benedek 1724-ben megerősítette.

Működésük:

A társulat, hála Istennek! nagyon szépen kezd terjedni kedves hazánkban is.

Az első intézet 1894-ben *Csornán* jött létre, mely első sorban ft. Poller Endre pléb.-nak köszönhető. Itt vezetik az elemi fiúiskolát, a három osztályú iparos-tanoncziskolát, és a három osztályú gazdasági ismétlő iskolát. A fiatalságot, mely ez iskolákból kikerül, a megnőülésig ifjusági egyletek alakjában hetenkint néhány-szor az esti órákban egyesítik, s ez alkalommal a hitben, és más hasznos tudnivalókban, ismereteiket bővítik és szilárdítják.

Azután létesült *Budapesten* a fiúnevelő intézet; ez nyilvánossági joggal felruházott 6 osztályu elemi iskola bentlakók számára.

Ezt követte az *ürményi* kántorsággal egybekötött falusi iskola, és a kántori állás betöltése. — 1901-ben *Bács-Topolyán* az elemi fiúiskolát bízták rájuk.

Legujabb intézetük azonban *Nyitra-Bajnán* van, mely magyar anyaházuk, elemi népiskolával és gazdasági ismétlő iskolával.

Ezen intézet 1901. évben 7 növendékkel (isk. testv. jelölttel) lépett működésbe, mely mostanig magán polg. iskola, de később képezdével lesz egybekötve.

Külföldön azonban nem csak elemi iskoláik, hanem reál-, felső ipar-, kereskedelmi iskoláik és szépművészeti (szobrászat, építészet és festészet) akadémiáik is vannak.

Ez az Iskolatestvérek működésének tere. Hogy a gyakorlati életre vezető hivatásuknak tökéletesen megfelelhessenek, és a papi nehéz kötelességektől mentek maradjanak, nem veszik fel a papi rendeket. — A 20 ezer tagot számláló társulatnak egyetlen egy fölszentelt papja sincsen.

A felvétel föltételei.

Felvételnek rendesen 4 közép- vagy polgár-iskolát végzett 16 éves jó erkölcsű ifjak; természetesen nincsenek kizárva a tanítók, képezdészek, vagy más felsőbb iskolát végzetek sem. Ezek egyenesen az ujonczok házába

Keresztény Iskolatestvér.

Teljesen fekete ruha, és ilyen hosszú felöltő. (Szakált rendszeren nem viselnek; csak a hol szükséges.)

(novicziátusba) kerülnek, mely egy évi próba idő.

Felvétetnek azonban elemi iskolát végzett fiúk is, kik az úgynevezett kis novicziátusba jutnak.

Ilyen kis novicziátus a fent nevezett nyitra-bajnai intézet, melyet nagys. dr. Tóth Károly szent-Gergely-rend lovagja, alapított. Innét áthelyezik őket 16 éves korukban egyelőre Strebersdorfba, Bécs mellett, a tulajdonképeni novicziátusba, a hol egy évet töltenek, melynek letelte után ismét Nyitra-Bajnára a tanítóképezdébe kerülnek, melyben négy évet töltvén, mint okleveles iskolatestvér-tanítók kerülnek ki.

Felvétetnek még olyan ifjak is, kik felsőbb képzettséggel nem bírnak, vagy valamely mesterséget tanulták, és katonai kötelességüknek eleget tettek. Ezek a ház körül végzik a teendőket.

A felvételi folyamodványhoz következő iratok kapcsolandók:

1. Iskolai bizonyítvány.
2. Keresztlevél.
3. Ha kiskorú, szülők vagy a gyám beleegyezése.
4. Orvosi bizonyítvány.
5. Erkölcsi bizonyítvány.
6. A belépni szándékozó, felvétele előtt, kitöltésre szánt ívet kap, melynek egyik

kérdése ez: Mennyivel járulhat hozzá a költségek fedezéséhez? Ezen hozzájárulási fedezés 16 éves korig évente 360 kor., a noviciátus ideje alatt 400 kor., és a tanulás többi ideje alatt 250 kor. Vannak azonban fél, sőt teljesen ingyenes helyek is.

Csim.

A jelentkező*) e czimre ír:

A Keresztény Iskolatestvérek tisztelendő Főnökének. *Nyitrabajna.*

Keresztény Iskolatestvérek háza és személyzete:

Bács-Topolya ;	5 tag.	
Budapest ;	4 »	
Csorna ;	8 »	
Nyitrabajna ;	9 »	24 növendék.
Ürmény ;	4 »	
NB. Strebersdorfban ;	12 »	
Bukarestben ;	2 működő magyar tanító.	

*) A jelentkezésre legalkalmasabb idő május-tól júliusig

Az Isteni Üdvözítő Társasága.

Története.

Jordán János nevű pap alapította e társulatot, s első háza 1881. decz. 8-án nyílt meg Rómában.

Hazánkba Dessewffy Sándor csanádi püspök hívta meg, 1898. nov. 21-én.

Tagjai Mehalán s a szomszédos Vadászerdő községében a lelkipásztorkodást látják el, vagy 700 gyermeket, több iskolára felosztva, részesítenek a hitoktatásban, és a világi

papságot a lelkipásztorkodásban támogatják. Szándékuk idővel egy nevelő intézetet létesíteni, azon magyar ifjak részére, kiknek hivatásuk van a szerzetesi pályára, és a társaság szent céljainak megvalósítására.

Célja.

Isten dicsőségének, a boldogságos szűz Mária tiszteletének elterjedését, s az emberek üdvét akarja előmozdítani: munkálkodni akar pedig prédikációk és tanítások által, könyvek és folyóiratok kiadásával, népmissiók tartásával, és a pogányok megtérítésével.

A felvétel föltételei.

A társulat fölvesz papokat, de oly ifjakat is, kik papok akarnak lenni, nem csak érettségit végzett ifjakat, hanem bármily osztályból, sőt olyanokat is, kik semmi magasabb tanulmányokat sem végeztek: ezek a tanulmányokat ott végzik, vagy folytatják, de a felvétel kérésénél írják meg, mennyire képesek a tanulmányi idő költségeihez járulni.

A képzőművészetek kedvelői is jó alkalmazást nyerhetnek e társulatban.

Minthogy e társulatnál segítő testvérek is vannak, fölvételt nyernek különböző kézművesek, sőt olyanok is, kik eddig semmi kézművel sem foglalkoztak.

A társulat kívánja, hogy a felvételt kérelmező leveléhez saját szerkesztésű és kéziratú életleírását csatolja, megemlítvén az okot is, mely őt a társulatba való belépésre indította.

Csim.

Mária-Kollegium ft. házfőnökének.

Mehala. (Temesvár mellett.)

Isteni Üdvözlő társaság háza és személyzete:

Mehala; 3 lelkeskedő pap, 1 segédtag.

Az Isteni Üdvözítő Társasága.

Ruhájuk fekete posztó-taláris, a könyökig érő zarándok-féle gallérral ; a gyapju szövötű öv szintén fekete, négy göbbel ellátva.*)

*) V. ö. Az Isteni Üdvözítő Társasága. (Societas Divini Salvatoris) szemlélődő és munkálkodó rend. Irta az első rend egyik tagja. A német eredeti 5. kiadás után. Temesvár, 1895-

II.

NŐI SZERZÉTES RENDEK

ÉS

TÁRSULATOK.

Sz.-Domonkos-rendi szerzetesnők. *)

Történetük.

gy véljük, hogy Sz. Domonkos e második rendjének alapítását 1206-ra tehetjük; egyházi jóváhagyást 1218-ban nyert. — Hazánkban a régi időkben is működött; e női rendnek nálunk legszebb virága az árpádházi boldog Margit volt.

1868-ban ismét letelepedtek Mária országának egyik kies városkájában, Kőszegen. — Kőszegen áll az anyaház, s a rend egyre erősbül és gyarapodik oly jámbor lelkekkel, kiket az isteni szeretet az evangéliumi tanácsok szűk ösvényére vezérel.

Működésük.

E rend a női fiatalság nevelésével és tanításával foglalkozik.

*) A női szerzetes rendeket és társulatokat időrend szerint soroljuk fel.

A föl vétel feltételei.

1. Ép egészség; kifogástalan erkölcsös előélet, és jámborság;
2. Törvényes házasságból való származás;
3. Ha más rendben még jelölt sem volt;
4. A szülői teljes belecgyezés;
5. 18—25 éves kor;
6. Megkivántatik még a szükséges ke-lengye, és a belépőt megillető szülői örökség;
7. Karnővérek közé csak azok nyerhet-nek föl vételt, kik nevelésre és tanításra alkal-mazhatók, mint: képesített tanítónők, munka-mesternők, idegen nyelvekben, zenében, vagy egyéb hasznos ismeretekben jártasak.

Gyér kivételes esetekre a zárda-fejede-lemnő ad felvilágosítást.

Dolgozó testvérek közé falusi leányok, és szolgálatban levők is nyerhetnek föl vételt. A föl tételek különben ugyanazok, mint a kar-nővéreknél, csak hogy míg az utóbbiak taní-tással foglalkoznak, a dolgozó nővérek közön-séges házimunkákat végeznek. Egyébben a kar- és dolgozó nővérek között semminemű különbség sem létezik, ugyanazon szabályok alatt állanak, Krisztusban igaz testvérek.

Öltözetük bemutatására vagyunk bátrak »boldog Margit« képével szolgálni; másat nem kaphattunk.

Szent-Domonkos-rendi szerzetesnők.

Ruha és skapuláré fehér posztó, a fátyol fekete kasmér, s a köpeny fekete posztó.

Különben a ruházat a képen teljesen megegyezik avval, melyet most viselnek.

Csim.

Ki a sz.-Domonkos-rendi szerzetesnők közé akar lépni, e czimre írjon:

Szent-Domonkos-rendi igen tisztelendő zárda-fejedelemnőnek. *Kőszeg.*

Sz.-Domonkos-rendi szerzetesnők házaí és személyzete :

Hódmezővásárhely; (tanít.) 4 karap. 3 segítőnővér.

Kassa; (tanít.) 5 » 2 »

Kőszeg; » *) 27 » 18 »

Vasvár; » 6 » 8 »

*) Itt elemi és polgári leányiskola, meg tanítónőképző.

Szent-Erzsébet-apácák.

Történetük.

női szerzetnek, mely sz. Ferencz harmadik rendjének szabályait követi, klauzurával és örökös fogadalmakkal bír, keletkezése valóban egész magyar szent Erzsébetig felvihető (†1231.).

Kezdetben sz. *Erzsébet testvéreinek* hívtattak azok is, kik klarisszák-nak neveztettek el,*) és Nagyszombatban 1240-ben telepedtek le.

Jellemzetes, hogy hazánkban régen több helyütt volt szent Erzsébet tiszteletére kórház és aggok háza, így Selmeczbányán, Ujbányán, Pécsen, Körmöczbányán, Sopronban, Gyöngyösön.

Azokat, kik mindeddig Szent-Erzsébet-apácák nevét megtartották, hazánkban legelőször *Pozsonyban* gróf Eszterházy Imre hercegprimás telepítette le 1744-ben.

Budára 1784. nov. 16-án jöttek, még pedig maga II. József hozta őket Bécsből. Ott

*) V. ö. Rupp, Magyarország helyrajzi története. I. köt. Pest 1870. 98. lap.

Szent-Erzsébet-apáczák.

Ruhájuk barna, ilyen színű skapuláréval; övként fehér kötél szolgál, ezen baloldalon a rózsafüzér; fehér főkötő, egész a mellre lefutó függelékkal, mintha fehér gallér volna; a fekete fátyol (Voile) hátra van csapva.

Fényképet nem szerezhettünk, de sz. Erzsébet képe egészen helyesen tünteti fel a ruhát. A palástot csak egyházi szertartásoknál használják.

maga választotta ki a maga elé állított apácák közül a Tirolban schwazi születésű Anger Klárát († 1814.) e szavakkal: »Du gehst mit mir nach Ungarn«: Te velem még Magyarországra. E jelenetet azon időből egy olajfestmény is feltünteti, mely a budapesti zár-dában látható; 18 apáca jött akkor Bécsből.

A pozsonyi s a budapesti ház egymástól teljesen független.

Női betegek ápolásával foglalkoznak, többnyire alapítványos ágyakban, --- és agg nők gondozásával, Budapesten például Marczibányi Imre alapítványa szerint 1806 óta 12 agg nőt is ápolnak.

Felvételi föltételek.

1. A jelölt róm. kath. vallású, tisztességes szülőktől törvényes származású leány legyen, a mellett egészséges, és korra nézve a 24 évet túl ne haladja. 2. Megkivántatik, hogy a négy polgári osztályt elvégezte legyen, vagy hogy legalább a szükséges elemi képzettséggel birjon. 3. Minthogy a rendnek tagjai kar- és segítő testvérek csoportjába van osztva, és mivel a kar-testvérek zsolozsmájukat közösen fenhangon imádkozva és énekelve végzik, kell, hogy a jelölt némi jó hanggal is birjon. A betegek ápolásában azonban

fölváltva résztvesznek mind. 4. Hozományt okvetetlenül nem követelnek, de ha valaki teheti, méltányos, hogy a zárdának valamit hozzon.

Csim.

Szent-Erzsébet-apácák igen tisztelendő főnöknőjének. *Budapest, II. Fő-utca 41. vagy Pozsony. Kórház-u. 17.*

Szent-Erzsébet-apácák háza és személyzet:

Budapest; 21 kartestv. 9 segítőtestv. 1 ujoncznő.
Pozsony; 24 » 14 » 4 »

Karmelita-apácák.

Történetük.

Soreth János karmelita ált. főnök e női szerzet alapítója; alapításának éve 1452, a karmelita férfi-rend akkori szabálya alapján. V. Miklós pápa erősítette meg már ugyanazon évben.

A 16-ik század második felében szűz szent Teréz újra szervezte, illetve a régi szigorubb szabályokat pápai jóváhagyás mellett felélesztette. Alkalmul szolgált erre az akkori vallási

zűr-zavar. Ugyanis sz. Teréz nemes szívét a veszélyben forgó lelkek üdve készítette e hő-sies lépésre. Ő égett a buzgóságtól, hogy — lelkeket megmentsen. Hanem hát igehirdetésre, mely legalkalmasabb eszközül szolgált az ugynevezett hitújítók ellen, nem vállalkozhatott. Isteni sugalatra megújította a karmelita apácák rendjét, hogy ima, böjt és különféle testi s lelki sanyargatás által azon kegyelmet leedsjék, hogy az egyház tudós igehirdetőket, és szent életű papokat nyerjen, kik a hitrontók

pusztításait meggátolják. — Szent Terézt ezen nemes cél megvalósításában tudós és jámbor lelki vezetők gyámolították. Önfeláldozó fáradozásait szép eredmény koronázta. Élte végeig 32 zárdát alapított az új szabályzat szerint. E hős szüzek önfeláldozását pedig azzal jutalmazta az ég, hogy közöttök számos és kiváló szent ékesítette az egyházat. Így működtek közvetve a kármelitanők az egyház javára s így működnek.

Föladatuk.

Korszakunkban nehéz erről szólni, mert a legtöbb ember nem érti meg. — Ezek az apácák azt a feladatot tűzték ki magoknak, hogy imádkoznak az emberiségért, és erénygyakorlatok, meg önsanyargatás által Isten haragját kiengesztelni törekszenek, hogy ne sujtsa rögtön és általánosan az emberek vakmerő gonoszságai. — Ki némi kis hittel bír, könnyen belája ez apácák nemes szándékát és törekvésök üdvös voltát az egész emberiségre.

A felvétel föltételei.

1. A kérelmező magányt kedvelő, készséges engedelmességű, buzgó és őszinte törekvő legyen az erényességben. 2. Törvényes származás. (Keresztlevél.) 3. Szülők beleegye-

Karmelita-apácák.

Adjuk itt szent Teréz képét, ki e szerzetből való, s a ruházata épen olyan, mint a mostani Karmelita-apáczáké: barna ruha és skapuláré, fehér köpeny, és fekete fátyol.

zése. — 4. A rend ismerete; e célból a kérelmezők szerezzék meg a »Spanyol hősnő« cz. könyvet Győrött, a Kármelitáknál. — 5. Ép test, állandó egészség, és tökéletes beszélő szervek. — 6. A vérrokonság ment legyen elmebetegségtől. — 7. Ha a kérelmezőnek van öröksége, fogadalomtételkor tartozik befizetni. Az alapítvány után egy-egy személyre csak 160 kor. esik; tehát nagyon is elkel a hozomány, mivel más forrás után nem nézhetnek. — 8. Eleven, vidám természet ez életmódra alkalmasabb. — 9. Megkivántatik a személyes jelentkezés. — 10. Festés, himzés és virágkészítés stb., hasznavehető ismeretek. — A tanítónők ritkán válnak itt be. Idegen zárdából sem fogadnak be.

Minthogy kevés vehető fel, tanácsos ideutazás előtt kérdést intézni.

Csim.

A Kármelita zárda igen tisztelendő Főnöknőjének. *Bánfalva.* (Sopron mellett.)

Kármelita-apácák háza és személyzete:

Bánfalva; Jelenleg van: 13 kart., 3 segédtestvér, és 3 jelölt.

Szent-Orsolya-Rend.

Története.

Mericsei sz. Angela alapította 1535-ben e női rendet; pápai megerősítést 1544. jun. 9-én nyert. — Hazánkban 1676-ban telepedtek le e rend tagjai legelőször *Pozsonyban*, és pedig Szelepcsény György Primás meghívására.

Minthogy a hazánkban levő hét zárda egymástól független, és önálló, mindegyikről külön kell szólnunk.

Működése.

Általában azt kell megjegyeznünk, hogy e rend tagjainak működése mindenütt az, a mire eredetileg szervezve volt, tudniillik a női fiatalság nevelése és tanítása. — De mivel a házimunkák végzése is szükséges, minden zárdájok testülete karapáczákból és segítőnővérekből áll. Előbbiek a neveléssel

foglalkoznak, és a zsolozsmát végzik, az utóbbiak a házi munkák körül szorgoskodnak. — E szerint természetes, hogy a felvételnél különböző kellékek és képzettség követeltetik.

I. Szent-Orsolya-Rendi zárda Pozsonyban,

1676-ban alapítva.

A föl vétel feltételei:

1. Római katolikus törvényes származás.
2. Jó egészség és ép test.
3. Korhatár 25 év.
4. A szülőknek beleegyezése.
5. Személyes bemutatkozás.
6. Ruha, ágy, fehérnemű stb. a közönséges szükségletre. — Pénzbeli hozomány annyi, a mennyit a szülők adhatnak.
7. Készséges lelkület az engedelmes-ségre, a visszavonultságra, az imádságra, s a szives munkára.
8. Ki karapácza óhajt lenni, de képesítéssel nem bír, ha a tanulásra képes, mint jelölt a zárdában végezheti kellő tanulmányait, de 600 koronát fizet (mely összegből a zárda néha engedhet.) Ha a négy osztályt elvégezte, s a rend vele, viszont ő is pályájával meg van elégedve; következik a beöltözés, mely alkalommal a szülők vagy rokonok lát-

ják el a szükséges öltözettel. — Ha tanulmányainak végeztével kilép az illető, kész tanítónő; de a rend sem károsul nagyon.

Csim.

Tudakozódás és jelentkezés e czimnél történik:

A Szent-Orsolya-Rendi zárda igen tisztelendő Fejedelemasszonya. *Pozsony.*

A pozsonyi zárda személyzete:

Pozsony ; 27 karapácza, 23 segítőnővér, 4 ujoncz.

* * *

Jegyzet. Egyéb női iskolákon kívül tanítónő-képző is.

II. Szent-Orsolya-Rendi zárda Kassán.

Története.

Az a pozsonyi zárdából rajzolt ki 1698-ban. Érdekes talán egynehány név fölemlítése, melyek az első kassai Orsolya-szüzek közt előfordulnak: Pongrácz, Szalay, Kéry grófnő, Szunyogh bárónő, Werleyn bárónő, Keglevich grófnő, Nádasdy, Zobor grófnő.*)

Felvételi föltételek.

1. Az első az, hogy a felvételt óhajtó igazán hivatást érezzen arra, hogy magát teljesen Istennek szentelje.

2. Készséges legyen az engedelmességben; szeresse az imát, de a tevékenységet is.

3. Pénzbeli hozományt e zárda senkitől sem kíván; de ha valaki pénzösszeggel, vagy ingatlan vagyonnal rendelkezik, a zárda szívesen fogadja közös birtoknak, azonban az

*) V. ö. Kurze Beschreibung der Entstehung des Nonnen-Klosters der Gesellschaft der hl. Ursula in Pressburg, und der Schicksalschläge, welche dasselbe während seines zweihundertjährigen Bestandes trafen. Pressburg, 1879. (E könyvet Neidl Zsófia, azon időben főnöknő, írta.)

illető abból külön jövedelmet nem huzhat, mert az egyes tagok pénz és vagyon fölött nem rendelkeznek. Minden rendtagot a szükségességekkel a szerzet látja el.

4. A belépő fehéreneművel, ágyneművel, és felső ruhákkal legyen ellátva, vagyoni állapota szerint: ha jobb módu, a fehéreneműből legalább 12—12 darab, ágyneműből pedig négy rendbeli felhuzat kívánatos. Minden fehérenemű egyszerű, diszítésnélkül legyen. — A felső ruhák lehetnek divatosak is, mert az a jelöltség ideje alatt viselhető, a mely egy évig, vagy kedvező esetben félévig tart.

A szegényebb vagyoni állapotúak félannyi kelengyével is jöhetnek, vagy ha nincs módjukban az új tárgyak beszerzése, a használatban levőket hozhatják magukkal.

5. Ha olyan óhajt e zárdába lépni, ki oklevéllel bir, az elüljáróság hajlandó 34 éves korig felvenni; ha pedig olyanok jelentkeznek, kiket még ki kell képezni, azok úgy vétetnek föl, ha a 16 évet betöltötték, és a 26 évet meg nem haladták. Ezeknek vagy a polgári iskola, vagy a felső iskola négy osztályából legyen bizonyítványuk; némely esetben azonban a városi hatodik elemi osztályból is fölvesznek tagokat, jeles eredményű bizonyítvány mellett; ezeket magántanulókként képezik, hogy a rendes tanítónői vizsgákat letehessék.

Szent-Orsolya-Rend Kassán.

A ruha és fátyol fekete; a főkötő és gallér fehér.

6. A fölvételt kérelmező levélhez csatolandó: a keresztlevél, a képesítési oklevél, vagy az utolsó iskolai bizonyítvány, az orvosi bizonyítvány, és az ajánló levél a lelkésztől.

7. Laikus nővérnek legalább 18 évesnek kell lennie, erős testalkatúnak, és kis korától a nehezebb házi munkákhoz szokva. Ezekről sem kívántatik, a szükséges kelengyén kívül, pénzbeli hozomány.

sim.

Tudakozódni és jelentkezni e czimnél lehet:

A Szent-Orsolya-Rendi zárda igen tisztelendő Fejedelemasszonya. *Kassa.*

A kassai zárda személyzete:

Kassa; 16 karapácza, 9 segítőnővér, 7 ujoncz.

* * *

Jegyzet. Elemi és polgári iskola, meg tanítónőképző.

III. Szent-Orsolya-Rendi zárda Nagyszombatban.

Története.

életkezését e zárdának, a nagyszombati püspökhe-lyettes Spáczay Pál lelke-sítése folytán, királyi jóvá-hagyással, Mater Alojzia, született Esterházy gróf-nőnek kell tulajdonítanunk, ki azt alapította 1624-ben, négy társnőjével együtt, kik mind a pozsonyi zár-dából kerültek ki.

M. Alojzia fáradtságos munkáját és nemes törek-vését nagyban elősegítette fivére, a Prímás Esterházy Imre, és a hétsze-mélynök Esterházy József.

A nagyszombati sz.-Orsolya-rendi apácza-zárda alapításának is az volt a célja, hogy a leánynövendékek oly nevelésben részesül-jenek, mely a vallásra, mint alapra fektetve, az egyháznak és hazának egyaránt érdemes tagokat adjon, kik később, mint a társadalom hasznos tényezői, mint a haza lelkes leányai, különösen a család körében, a vallásosság,

honszeretetet, és nemes műveltség azon gyümölcsseit meghozzák, melyek üdvöt és boldogságot árasztanak a családokra, s az egész nemzetre. S e magasztos feladat teljesítését a zárda tagjai mindenkor Istentől kiszabott kötelességüknek tartották.*)

Működése.

A ház mindenek előtt a rend tagjainak alapos kiképeztetéséről gondoskodik, kettős irányban: mint szerzetes nevelőket, és mint tanítónőket.

E célból a beöltözés után két évi noviciátust végeznek, mely idő alatt az illetőnek meg kell ismerkednie a rend szellemével, céljával, és tisztába kell jönnie önmagával, vajjon megállja-e helyét e rendben, van-e valódi hivatása. Ha nincs, a két év letelte után kiléphet. Másrésről az elöljárók is igyekeznek e részben meggyőződést szerezni. Ha beválik, e két év letelte után egyszerű fogadalmat tesz, de ekkor már legalább 16 évesnek kell lennie. Az egyszerű fogadalom letételétől számított három év múlva leteheti az örök ünne-

*) V. ö. A nagyszombati sz.-Orsolya-rendi apácák vezetése alatt álló külső és belső elemi és polgári iskola, és tanítónőképző intézet értesítője az 1895—96. tanévről. Közli *Gramantik M. Gabriella* fejedelemasszony. — Benne van a zárda viszontagságos történetének érdekes leírása, s az alapítványok kimutatása is.

pélyes fogadalmakat, ha ugyan erre a ház elöljárói méltónak ítélik, — s e tény után nincs többé visszalépés.

E szeretetház clausurát tart. Az intézetben, az iskolákban szabadon érintkeznek tanítványaikkal, növendékeikkel, az iskolák elöljáróival, szükség esetén a szülőkkel: de a házat el nem hagyhatják, és csak szükség esetén tehetik ezt, a római szentszék előzetes engedélyével.

E házban vannak karapáczák, (matek), kik a karimákat végezik, és tanítanak, nevelnek, a segítőnővérek (sororok) pedig házi teendőkkal foglalkoznak.

Felvételi föltételek.

1. A kik ide fölvétetni óhajtanak, erős akarattal kell birniok a keresztény tökéletesség oly módon való elérésére, a mint azt e szerzet szabályai előírják és megkövetelik; eltökélt szándékuk legyen, hogy saját akaratukról teljesen lemondanak.

2. Mivel a szerzetes rendnek föladata a női ifjuság nevelése, azért szivesebben veszik fel azon leányokat, kik már tanképesítői oklevéllel birnak, vagy legalább jó tehetségekkel vannak az Urtól megáldva, hogy kiképeztethek legyenek. Segítőtestvér-jelölteknek elég, ha olvasni tudnak.

Szent-Orsolya-Rend Nagyszombatban.

A ruha és fátyol fekete; a főkötő és gallér fehér.

3. A kérelmező hozza magával keresztlevelét, mely törvényes születését igazolja, újraoltási bizonyítványát, és ha van, tanképesítői oklevelét. Azonkívül a helybeli plébánosnak erkölcsi feddhetetlenségéről tanúskodó ajánlólevelét, s a szülők vagy gyámok írásbeli beleegyezését, ha maguk nem jöhetnek.

4. Azoknak, kiket még tanítónőknek kell kiképeztetni, mindaddig, míg tanulmányaikat be nem végezték, évenként 200 koronát kell fizetniök. Mert megtörténhetik, hogy a ház kitaníttatja, s azután kilép. De kedvező körülmények között a főnöknő a fizetést elengedheti. Különben legtöbbet ér a személy hasznavehetősége, jámbor, tökéletességre vágyó lelkülete.

5. Fehérneműt annyit hozzon magával a jelölt, a mennyit hozhat. Felső ruháit is használhatja jelöltsége alatt, melyeket eddig viselt, mert a jelöltség néha hosszabb ideig is eltart.

6. A jelentkező szellemileg és testileg egészséges, ép érzékű legyen, fiatalokat szivesebben vesz föl a ház, különben legföllebb 26 éven alulinak kell lennie, de 15 éven alulit sem vesz fel.

7. A segítőnővéreknél fő a jóakarát, erős testalkat, egészség, de 30 évesnél fiatalabbnak kell lennie.

Csim.

Tudakozódás és jelentkezés e czimnél történik:

A Szent-Orsolya-Rendi zárda igen tisztelendő Fejedelemasszonya. *Nagyszombat.*

A nagyszombati zárda személyzete:

Nagyszombat; 36 karapácza, 15 segítőnővér,
4 ujoncz.

* * *

Jegyzet. Elemi és polgári iskola, meg tanítónőképző.

Modor. Amint észrevettük, ez a zárda a nagyszombatiból plántálódott át 1802-ben. Személyzetének száma 5 karapácza, kik hat elemi oszt. és óvódában fáradoznak.

IV. Szent-Orsolya-Rendi zárda Győrött.

Története.

győrött 1726-ban telepedtek
le az Orsolya-apácák.

Foglalkozásuk.

Foglalkozásuk a női fiatalság tanítása és nevelése.

Itt jelenleg van internátussal egybekapcsolt, és nyilvánossági joggal felruházott négy felső polgári iskola, kézi munka tanfolyam, 6 elemi iskola, és

óvoda; továbbá zene-, ének-, és festészeti tanfolyam.

A felvétel föltételei.

Az, ki e zárdába fölvétetni óhajt, legjobban teszi, ha személyesen jelentkezik, és ügyeit elintézi. A kért szives fölvilágosításból azt vettem észre, hogy valami képesítési oklevéllel kell birnia, vagy fenntartási költség-

geket fedeznie, míg a képesítési oklevelet megszerzi.

Azonfelül legyen felsőruhával és fehérneművel kellően ellátva.

Csim.

A Szent-Orsolya-Rendi zárda igen tisztelendő Fejedelemasszonya. *Győr.*

A győri zárda személyzete:

Győr; 20 karnővér, 16 segítőtestvér, 14 jelölt nő.

Szent-Orsolya-Rend Győrött.

A ruha és fátyol, mint mindenütt, fekete; mi fehér, mutatja a kép.

V. Szent-Orsolya-Rendi zárda Nagyszebenben.

Története.

katolikus rendek 1722. évi Szebenben tartott országgyűlésen azon indítvánnyal léptek fel, hogy a sok és nagy pusztítások után nincs semmi intézmény, mely a leánynevelés szükségén segíthetne: ezen bajt mulhatatlanul a leányneveléssel foglalkozó szerzetnek Erdélybe való meghívása által kell orvosolni. Hogy indítványuknak nyomatéka legyen, azt azon ajánlattal támogatták, hogy a létesítendő intézet javára 20,000 frttal készségesen hozzájárulnak. Egyszersmind kijelentték, hogy a meghívandó szerzet legyen az Orsolya-szüzek szerzete, melyet Pozsonyból lehet meghívni. Nagyszebenben kapjanak a meghívottak alkalmas épületet, melyben mind a zárda, mind a leánynevelő és iskola is elhelyezhető legyen. A rendek bizottságot küldtek ki, melynek az volt a föladata, hogy az életbe léptetendő zárda és ezzel kapcsolatos leányiskola ügyét minden törvényes módon

előmozditsa. Azonban a bizottság minden fáradozásának daczára, az Orsolya-szüzek Erdélybe csak 1733-ban jöhettek be. A lefolyt időközben a katolikus rendek figyelme mindannak rendezésére fordítottatott, mi azintézet jövőjének és biztosítására vonatkozott, a többi közt, hogy az iskola és zárda alapítása királyi adománylevél által erősítessék meg. III. Károly 1729. aug. 18-án ki is adta a katolikus rendek által hódolatteljesen kért adománylevelet. A zárda benépesítéséről, III. Károly és az erdélyi katolikus rendek óhajtásának megfelelőleg, galantai gróf Esterházy Imre, hazánk akkori primása gondoskodott, a pozsonyi Orsolya-szüzek közül hetet választván ki. Ezek a király és a primás által a szükséges iratokkal ellátva 1733. évi június 15-én utra keltek, és július 12-én Szebenben megérkezvén fényes fogadtatásban részesültek. Július 13-án ünnepélyes Te Deum tartatott. Rövid pihenése és a legszükségesebbek rendezése után az Orsolyarendi szüzek komolyan hozzáfogtak a gondjaikra bízott leányok iskoláztatásához. A zárda feljegyzése szerint, 1735-ben nyitották meg az internátust. Az alatt, hogy a szerzetesnők a nevelés és tanügy terén lankadatlan buzgalommal működtek 1737-től 1771-ig a török háború, földrengések, kolera, drágaság, és tűzvész háborgatta időszakonként a zárda csendes lakosait. — Később meg a francia

Szent-Orsolya-Rend Nagy-Szebenben.

A ruha és fátyol tisztán fekete.

háború után bekövetkezett államtönk sujtotta a zárdát is. A szerzetesnők újból sokat nélkülöztek, de azért annál szorgalmasabban éltek hivatásuknak.

Vagyonilag és szellemileg új lendületet nyert a zárda, midőn az intézet Dr. Haynald Lajos főpásztori gondozása alá jutott. Ezen kitűnő püspök mindjárt kormányzásának kezdetén különös figyelme tárgyává tette ezt a zárdai iskolát, annál is inkább, mivel az akkoriban egész Erdélyben az egyedüli volt, melyet szerzetesnők láttak el, az egyházmegyének vallás-erkölcsi, de tanulmányi tekintetben is nagy és áldásos szolgálatot tehettek.

A fölötte nehéz és veszélyes nemzetiségi viszonyok közt kimondhatatlan sok jót tett e zárdaintézet 170 éven át, Isten nagyobb dicsőségére, és a haza tanügyének szolgálatában.

A felvétel föltételei.

E tekintetben idézünk egy levelet, melyet valaki kérdezősködésére feleletül kapott.

»Ha Ön rendünknek tanítással foglalkozó tagjai közé kíván felvétetni, úgy szükséges, hogy képesített elemi népiskolai, vagy felső népiskolai, vagy polgári iskolai tanítónő, képesített munkamesternő, zene-, vagy rajz-, vagy (angol, francia) nyelvtanítónő legyen, és ezt hazai képezdében nyert oklevelének

benyújtásával bizonyítsa. E mellett 800 kor.-nyi hozomány is szükséges.

»Ha azonban rendünknek házimunkával foglalkozó tagjai (sororok) közé óhajt fölvetetni, csak hat elemi iskoláról szóló bizonyítvány szükséges, de kívánatos, hogy mindenféle házimunkához, (mint pl. főzés, mosás, vasalás, súrolás, kenyérsütés, kertészet stb.) jól értsen. Hozomány 600 korona.

Mindkét esetben még a következők szükségeltetnek:

1. keresztlevél és beoltási bizonyítvány,
2. erkölcsi bizonyítvány saját lelkészétől,
3. orvosi bizonyítvány (szellemi és testi állapotáról),
4. kedves szüleinek írásbeli beleegyezését, és nyilatkozatát tartalmazó irat, hogy senkinek fenntartásáról gondoskodnia nem kell. Egyes esetekben a vagyontól el is tekintünk.«

Csim.

A Szent-Orsolya-Rendi zárda igen tisztelendő Fejedelemasszonya. *Nagyszeben.*

A nagyszebeni zárda személyzete:

Nagy-Szeben; 17 karapácza, 11 segítőnővér,
3 ujoncznő.

VI. Szent-Orsolya-Rendi zárda Sopronban.

Története.

bizonyos, hogy 1747-ben
telepedtek itt meg.

Felvételi föltételek.

1. Apáczejelöltjeik
felvételénél főkép arra
vannak tekintettel, hogy az illetőnek igaz hi-
vatása és jó egészsége legyen.

2. Hogy van-e hozománya, vagy nincs,
az nem döntő körülmény; ha van, a novicia,
ünnepélyes fogadalmi letétele előtt, ez ügyet
családjával rendbe hozza. — A ki mint jelölt
(candidata) belép, kelengyének magával hozza
a mije fehérneműből és ruhából épen van, a
a hiányzót pótolja a zárda; az ünnepélyes
fogadalmak (professio) előtt szerzi meg az
illetőnek rokonsága, tehetségéhez képest, a
kelengyét is; szegény leánykáknál a zárda
erre sem tart igényt.

3. Ha valaki karnővérként akar belépni,
és még 18 évesnél nem idősebb, nem szüksé-
ges, hogy tanképesítő okmánya legyen, mert

azt ott is az intézetben megszerezheti; ez esetben, ha családja vagyonos, tanulmányainak ideje alatt, míg t. i. képezdei tanulmányait végzi, évi 400 kor. tartásdíjt fizet; ha pedig szegény, a rendház semmit sem követel.

4. Ha azonban a fölvételt kérelmező 18 évnél már idősebb, akkor nagyon kíváncs, hogy valami minőségű képesítéssel birjon, legyen az elemi, polg. iskolai, vagy óvodai oklevél, vagy a női kézimunka, rajz, zene, vagy idegen nyelvek tanítására képesítő oklevél. A zárda e követelését szükségessé teszi azon körülmény, hogy a legujabb miniszteri rendeletek szerint 18 évnél idősebb növendékeket már nem szabad a tanítónőképzőbe mint rendes tanulókat fölvenni.

5. De eltekintve ezen nehezítő körülménytől is, 20 évnél idősebb egyéneket egyáltalán csak rendkívüli esetekben vesznek fel, mert idősebbek, ha legjobb akarattal és őszinte szándékkal birnak is, csak ritka esetekben válnak be, mert a zárdának oly tagokra van szüksége, kik gyermekded jellemüknél fogva könnyen vezérelhetők.

Működésköre :

Sopronban e zárdának van népiskolája, polgári iskolája, elemi és polgári iskolai taní-

Szent-Orsolya-Rend Sopronban.

Ruha és fátyol fekete ; főkötő és gallér
fehér.

tónőképzője, rajz és festőiskolája, és belső nevelőintézete; azon kívül igen jó hírű műhimző iskolát tart fön.

Csim.

Igen tisztelendő zárda-fejedelemasszony-nak. *) *Sopron. Sz.-Orsolya-zárda.*

A soproni zárda személyzete:

Sopron; 37 kartestvér, 13 segítőnővér, 17 egyes ujoncznő.

*) Ez régi magyar czimzése a zárda-főnöknőknek; s ez a Sz.-Orsolya-Rendnél most is szokásos.

VII. Szent-Orsolya-Rendi zárda Nagyváradon.

Története.

Hazánkban I. Lipót király alapította az első rendházat *Pozsonyban 1676. évi június 13-án* hat szerzetesnővel, kiket Lüttich-, Köln-, és Bécsből telepített ide.

1698. évi október 13-ikán Eleonóra császárné és Fenessy György egri püspök alapította a *kassai* rendházat, Pozsonyból hozott 7 szerzetesnővel.

A kassai rendháznál ismerkedett meg Szenczy István az apácák áldásos működésével, és erősen feltette magában, ha az isteni gondviselés megsegíti, ő is munkálkodni fog a rend terjesztésén; már akkor kezdte filléreit megta-
karítani egy ládában, melyet ma is nagy tiszteletben tartanak a nagyváradai zárdában.

Szenczy később Nagyváradra került. Itt sajnálkozva tapasztalta, hogy a városban a nőnem nevelésére igen kevés gond van fordítva, úgy vélte tehát, hogy régi terve megvalósításának e város lesz legalkalmasabb helye.

Szent-Orsolya-Rend Nagyváradon.

Ruha fekete, főkötő és gallér fehér, a
fátyol fekete.

És miután az akkor uralkodó Mária-Terézia királyné szintén nagyon szíven viselte a nevelés-tanítás szent ügyét, sikerült Szenczynek a kassai rendházból 4 karbeli és 2 segítő testvérrel az addig nagy gonddal és mindenre kiterjedő figyelemmel elkészített *nagyvadradi* zárdát megalapítani 1772. szept. 13-án.

Jellemző, hogy az akkori időtől fogva, az alapító meghagyása szerint mindig magyar nyelven folyt a tanítás, és hazánk iránt szeretettől áthatva, még a ruházatot illetőleg is azt kívánta, hogy a tőle alapított rendházban az akkor divatozó zsinóros fűzőt használják az apácák, mint a képen is némileg látható.

Szent áldozáskor, vagy más ünnepélyes alkalmakkor, a karbeli apácák hosszú fekete fátyolt viselnek, a novicziák és segítőtestvérek pedig fehéret.

A rend céljáról és a rendtagok ellátásáról Szenczy az alapító-levélben ekkép ír: »A szent-Orsolya-szerzet tagjainak feladata, hogy a tisztességes származású leányokat, a tudományon és keresztény tanon kívül, nem csak jámborságra, hanem nemükhöz tartozó munkákra és művészetekre is oktassák és tanítsák, — és e mellett a leányok a nyelvek tanulásában is a lehető legnagyobb előmenetelt tegyék, melyek a mostani viszonyokban legszükségesebbek: a magyarok a német nyelvben, a németek a magyarban.«

»Ezen hat Orsolya-szűz és 3 szolgálója számára örökös alapítványképen visszavonhatatlanul lefizetek és két szerződésben jelzek 20 ezer forintot, mely összeget elhelyezem biztos helyen egy úrnál, kinek nemes Bihar vármegyében sok birtoka sőt egész uradalma van, évenként fizetendő 6⁰/₁₀₀ ellenében, hogy ezt az 1200 frtot, két határidőben pontosan és hűségesen adja át a tiszteletreméltó apátnőnek.« — Más helyen pedig ez áll: »Minden a szerzetbe lépni akarótól a szükséges fenntartás és szükségletek czimén megfelelő összeget kívánjanak, és enélkül senkit se fogadjanak be, hogy a hat szerzetesnő számára alapított zárda súlyos inségbe ne kerüljön. Ha azonban a begyűlő segélyek nagy száma és a jótevők nagylelkűsége, bőkezűsége folytán az általam alapított 6 szerzetesnő annyi jövedelmet nyerne, hogy az ezen felül jövőket is kényelmesen el lehet tartani, ez esetben minden nehézség nélkül fogadtassanak be.«

Az alapító szerint egy-egy rendtagra legkevesebb 150 frt volt fordítható, a mostani alap szerint nem esik egynek a teljes ellátásra 80 frt. — Ebből ki-ki levonhatja a következtetést. Az alapító idejében volt két osztály a belső nevelésben, kettő a népiskolában, most van elemi négy osztály a belső nevelésben, a polgári iskolának négy osztálya, és a vele kapcsolatos női kézimunka tanfolyam, a nép-

iskolának hat osztálya, a tanítónőképzőnek négy osztálya. Ezen iskolákban 21 okleveles szerzetesnő van elfoglalva, kik közül 11 felső nép- és polg.-isk. képesítéssel bír, — és 6 részint világi, részint szerzetesi tanítónő.

Működése.

A karbeli apácák végzik a tanítást, a bentlakók feletti felügyeletet, és nevelést, a segítő testvérek az összes házi teendőket: mosást, sütést, a ház tisztán tartását.

A karbeli ujonczok segédkeznek a tanításban, a többiek a házi teendőkben.

Felvételi föltételek.

Karbeliek felvétetnek 17 éves koruktól 22-ig.

A képezdei tanfolyamok bevégeztéig a jelöltek ép úgy fizetik a tartás-díjat, mint más növendékek, és maguk látják el magukat a szükséges ruhaneműekkel, vagy előre befizetnek 2000 koronát, mely összegből, — ha valaki nem válik be, — annyi adatik vissza, mennyi a tartásdíjból fenmarad.

A karbelieknél, mint kik a tanítás-nevelés ügyével foglalkoznak, jó egészség mellett, kellő műveltség, nyelvekben ismeretek, a ze-

nében jártasság, vagy jó hang az éneklésre kívántatik.

A segítő-testvéreket a beöltöztetésig szüleik látják el a szükséges ruha-féléekkel, és a beöltöztetés előtt azzal, ami még hiányzik; az örökös fogadalom letévése előtt újra hozzátartozóik látják el a szükségességekkel.

Némely esetben kivételesen ingyen is vétetnek fel árva vagy szegény, de finom nevelésű és kiváló képességű leányok.

Csim.

A Szent-Orsolya-Rendi igen tisztelendő Fejedelemasszonynak. *Nagyvárad.*

A nagyváradai zárda személyzete:

Nagyvárad; 21 karbeli, 12 segítő testvér, 12 ujoncznő.

A Miasszonyunkról nevezett
szerzetesnők
(*Notre-Dame*) Pozsonyban.

Történetük.

»Miasszonyunk«-ról nevezett (*Notre-Dame*) szerzetesnők rendjét, Le Clerc Alice-szal egyetemben, Fourier szent Péter alapította 1599-ben Poussyban. 1603. deczember 8-án a pápai legátus »*Canonicae regulares s. Augustini congregationis B. M. V. sub titulo Dominae nostrae*« jóváhagyta, 1616. okt. 6-án pedig V-ik Pius pápa, valamint 1628. május 17-én VIII. Orbán pápa, stb.

Hazánkban a pozsonyi zárdát gróf Oneil Judit Antonia, született Maholány bárónő alapította, kinek meghívására 1747. évi deczember 1-én 4 karbeli és 1 segítő testvér jött Regensburgból Pozsonyba, hol egy magánházban laktak, míg 1754. július 17-én az új zárdába be nem vonultak, mely alkalomnál Mária-Terézia apostoli királyunk és Ferencz császár ő felségeik, valamint gróf Csáky Miklós herczeg-primás is jelen voltak.

Minthogy a nagylelkű alapítónő Oneil Judit grófnő 1758. decz. 29-én hirtelen meg-

halt, anélkül, hogy végrendeletet tett volna, a zárda nagy szegénységbe jutott. A zárda 3-ik emelete és temploma ma sincs kiépítve. Mária-Tezázia a zárda szorult helyzetét enyhíteni és javítani törekedett. A zárdanők hálából azon alázatos kérelmet terjesztették eléje, hogy ő felsége engedné meg, hogy az intézet magas nevét viselje, mire ő felsége kegyesen megadta engedélyét. Ez oknál fogva is Mária-Teréziát mint a zárda alapítóját tekintik.

1770-ben a zárda saját költségén a ma is fennálló külső iskolát építtette.

Céljuk és szervezetük.

A rend főcélja és feladata a leánynevelés.

A pozsonyi Miasszonyunkról nevezett zárdanők vezetése alatt van jelenleg

a) nevelő-intézet, kapcsolatban 4 osztályu elemi és 4 osztályu nyilvánossági joggal bíró polgári leányiskolával, melyet, a belakó növendékeken kívül, még a városi előkelőbb családok leányai is havi fizetés mellett látogatnak;

b) 6 osztályu elemi népiskola, és 2 osztályu ismétlő iskola, melyekben több mint 400 leány nyer ingyenes oktatást.

A szervezet tekintetében megjegyezzük, hogy a nőszervezet alapjában a sz. Ágoston

**A Miasszonyunkról nevezett szerzetesnők
(Notre-Dame) Pozsonyban.**

Ruha teljesen fekete, főkötő és gallér fehér, fátyol szintén fekete.

szabályzatát követi, s a szerint zárlatot (klauzurát) tart, és karban zsolozsmát végez. — Minden zárda különben önálló, és az illető megyés püspök főnhatósága alatt áll.

E rendben kétféle tagok vannak: karapáczák és segítő nővérek. Az előbbiek kötelessége a zsolozsma végzése, és a tanítás-nevelés, az utóbbiak végzik a házban és a növendékek körül a munkákat, a milyen a főzés, mosás, takarítás, stb. Minden rendtag a szegénység, szüzesség és engedelmesség ünnepélyes (örök) fogadalmát teszi le, a karbeli tagok azonban e háromhoz még a tanítás fogadalmát is csatolják. Az ünnepélyes fogadalmak letevését a két évi próbaidő előzi meg, mely azonban meghosszabbíttatik, ha szükséges, míg a novicia 24 éves, mert Magyarországon csak ezen korban teheti le az örök fogadalmakat.

A felvétel föltételei.

A feltételek, melyeket azoktól követelnek, kik e zárdába belépni óhajtanak, a következők: 1. A leány legyen egészséges, ép testű, róm. katol. szülők törvényes gyermeke. 2. Nem szabad olyant felvenni, ki már más rend szent ruháját viselte. 5. Ha mint segítő nővér akar belépni, szükséges, hogy legalább 18,

legfőlebb 26 éves és erős testalkotású legyen.

4. A karbeli tagok számára az életkor nincs meghatározva; a 16. életévtől kezdve felvétetnek. Ugy a belépőre, mint a zárdára nézve igen előnyös, ha az illető tanítónői oklevéllel bír; de olyanokat is felvesznek szívesen, kik a 4 polgári, vagy legalább 6 elemi osztályt végeztek, ha csak a további kiképzésre kedvük és tehetségük van; sőt olyanokat is felvesznek, kik csak a kézimunkákban ügyesek.

5. Igen kívánatos, hogy a karbeli jelöltnek egy kis vagyona legyen, mivel a kiképeztetés sok költséggel jár; de azért kivételes esetekben, feltűnő tehetségeknél, a vagyontalanság nem akadály a felvételnél. Minden belépőtől kíváztatik azonban, hogy a legszükségesebb ágy- és fehérneműt magával hozza.

6. A karbeli tagok közé nem vehető fel oly leány, ki már mint szolgáló valamely családnál alkalmazásban volt.

Csim.

Igen tisztelendő Zárda-Főnöknőnek. *Pozsony.* (Miasszonyunkról nev. zárda.)

A pozsonyi Notre-Dame-zárda személyzete:

Pozsony; 16 karzárda, 10 segítő nővér, 8 ujoncznő.

A Miasszonyunkról nevezett
szerzetesnők
(*Notre-Dame*) Pécsett.

Története.

Itt a zárdát Scitovszky János alapította 1851-ben, az első zárdanőket Pozsonyból hozván le azon év július 1-én. Azóta itt kizárólagosan a nőfiatalság nevelésével foglalkoznak. Egyébként egész szervezetük is olyan, mint Pozsonyban, de attól teljesen függetlenül.

A felvétel föltételei.

Kik a Miasszonyunkról nevezett szerzetesnők közé Pécsett óhajtanak felvétetni, tekintsenek a következőkre:

1. Ha valaki, mint karapácza akar belépni, szükséges, hogy legalább 15 éves, ép testalkatu, és egészséges legyen.
2. A tanulásra tehetséggel birjon, és legalább is a 4. polg. oszt. végezte legyen.
3. Ha pedig ezen képesítéssel nem bír, akkor a női kézimunka minden nemében kellően jártas legyen.

4. A kik mint segítő-testvérek óhajtanak fölvetetni, azoknak fölvételi évszámuk 18-tól 26 éves korukig terjedhet.

5. A házi-munkára képesek, és egészségesek legyenek.

6. Ami a hozományt illeti, mind a két esetben egyenlő, vagyis a szokásos kelengyét kell hozniok, és 660 koronát: ezt részletben is le lehet fizetni, míg az ujonczév tart. Az öröklési vagyont később lehet elintézni.

7. A föl vétel kérelmezésénél be kell mutatni a keresztlevelet, meg az erkölcsi, egészségi, és iskolai bizonyítványt.

8. Ha valaki oly anyagi viszonyok közt volna, hogy nem képes a főt nevezett összeget megfizetni, de hivatása kétségtelen és szilárd, s a kellő tulajdonokkal bír, mégis kérheti a fölvetelt, s a jelzett hiány személyesen vagy levél útján valahogy elintézhető.

Csim.

A Miasszonyunkról nevezett szerzetesnők (Notre-Dame) igen tisztelendő Főnöknőjének.
Pécs.

A pécsi Notre-Dame-zárda személyzete:)*

Pécs; 24 karzárdañ, 16 segítő nővér,
8 kar-ujoncznő, 4 sn.-ujoncznő.

*) Elemi, és polgári iskola, meg elemi tanítónőképző.

**A Miasszonyunkról nevezett szerzetesnők
(Notre-Dame) Pécsett.**

Ruha teljesen fekete, főkötő és gallér
fehér, fátyol szintén fekete.

Irgalmas nénék.

(Szatmári anyaház.)

Története.

ámulatos felebaráti szeretetéről híres Paulai sz. Vincze alapította e társulatot 1634-ben; szabályait a szentszék 1668-ban erősítette meg. Csak 1834-ik évben jutott Bécsbe.

Sz. Vincze e női társulatát hazánkba Szatmár-Németibe Hám János püspök hozta be 1842-ben, s azon szabályzatot követi, melyet XVI. Gergely pápa 1835. szept. 15-én a bécsi anya-

ház számára jóváhagyott.

Működésük.

Foglalkoznak kórházakban betegápolással; tanítanak női elemi és polgári iskolákban tanítónő-, és óvónőképző intézetekben; ápolják és nevelik a kisdedeket az óvodákban, s a serdültebb benlakó leányokat külön intézetekben (internatus.)

Mínthogy az Irgalmas nénék működése oly sokoldalú, természetes, hogy nem csak olyanokat vesznek fel 'a társulatba, kik tanításra a tudományokban képzettek, vagy arra képesíthetők, hanem olyanokat is, kik a zenében, rajzban, festésben, műhimzésben, varrásban, szabásban jártasak, vagy arra képességet és hajlandóságot mutatnak; szilárd egészségű leányok, ha kiváló iskolai képzettséggel nem is bírnak, a legváltozatosabb házimunkák végzésére alkalmazhatók.

A föl vétel feltételei

azok számára, kik a szatmári irgalmas nénék társulatába belépni óhajtanak.

I. Folyamodó küldje be a társulat tartományi főnöknőjéhez:

a) Keresztlevelét. Ne legyen 18 évnél fiatalabb. Azonban, kik képességek és előismereteik folytán a tanítónői pályára alkalmasak, azok 15 éves korukban is fölvetetnek, hogy a tanítónő- vagy óvónőképző intézetet látogathassák.

b) Iskolai bizonyítványát.

c) Erkölcsei bizonyítványát. Ez azon esetben szükséges, ha az illető már hosszabb idő óta az iskolából kimaradt. Ezen bizonyítvány illető lelkészétől legyen kiállítva.

Szatmári Irgalmas Nénék.

A ruha fekete, a gallér, főkötő és fátyol
fehér.

d) Egészségi bizonyítványát. Tüzetesen legyen kimutatva, hogy nincs-e szervi baja? Nem görvélyes-e? Bir-e ép látással és hallással?

e) Azok, kik 18 életévüket még be nem töltötték, szüleiknek írásba foglalt beleegyezését.

II. A belépti összeg 600 korona, mint hozomány.

Ezen összeg 100 koronás félévi részletekben is befizethető. A belépti összeget a jelölt kilépés esetén vissza nem követelheti. Oly jelölt, ki a tanítónő- vagy óvónőképző intézetet látogatja, köteles magát a szükséges tankönyvekkel, valamint a tanulás ideje alatt szükséges alsó és felső ruhaneműekkel is ellátni.

Oly jelölt, ki az óvónő- vagy tanítónőképző intézetet látogatja, beléptekor szüleinek vagy gyámjának aláírásával ellátott kötelezvényt tartozik hozni, mely szerint, ha szándékát megváltoztatná, vagy kilépne, vagy el kellene bocsájtani, akkor az Irgalmas Nénék szatmári anyaházának, nevelése és tartása czimén, évi 400 koronát fog fizetni; ezen összegbe azonban a 600 koronányi beléptidíj beleszámítatik.

III. A fölszerelés tárgyai jegyzéket akkor kaphatja meg a belépni szándékozó, midőn a belépésről tárgyal.

Minden ruha- és fehérnemű az elüljáróság által meghatározott számmal legyen megjegyezve.

Ha valamely jelöltnek szülei vagy rokoni látogatására jönnek, akár beöltözés vagy a fogadalmak alkalmánál: a társaság szabályainak értelmében, a zárdában elszállásolásra vagy megvendégelésre nem számíthatnak.

Felvételre nem számíthatnak olyanok, kik már valahol szolgálatban állottak.

Csim.

Ki az Irgalmas Nénék közé akar lépni, e címre írjon:

Az Irgalmas Nénék igen tisztelendő tartományi Főnöknőjének. *Szatmár-Németi.* (Zárda.)

Szatmári Irgalmas Nénék házai és személyzete:

Alcsúth; (tanít.)	—	—	—	—	—	—	4
Balassagyarmat; (tanít.)	—	—	—	—	—	—	5
Beregszász; (tanít.)	—	—	—	—	—	—	3
» (kórházban)	—	—	—	—	—	—	6
Braddock. Amerika; (tanít.)	—	—	—	—	—	—	5
Budapest; II. (kórházban)	—	—	—	—	—	—	17
Duna-Adony; (tanít.)	—	—	—	—	—	—	5
Erzsébetváros; (tanít.)	—	—	—	—	—	—	4
Esztergom; viziváros (tanít.)	—	—	—	—	—	—	20

Esztergom ; belváros (tanít.)—	—	—	—	—	10
» (vkórházban)	—	—	—	—	13
Felsőbánya ; (tanít.)	—	—	—	—	6
Füles ; (tanít.)	—	—	—	—	4
Gyergyó-Sz.-Miklós ; (tanít. elemi és polg.)—	—	—	—	—	11
Győr-Sz.-Márton ; (tanít.)	—	—	—	—	5
Győrsziget ; (tanít. és kórházban)—	—	—	—	—	6
Gyulafehérvár ; (tanít. és kórházban)—	—	—	—	—	19
Jászberény ; (tanít.)—	—	—	—	—	11
Kalocsa ; (kórházban)	—	—	—	—	7
Kapuvár ; (tanít.)	—	—	—	—	7
Károlyi-Erdőd ; (tanít.)	—	—	—	—	5
Király-Helmecz ; (kórházban)	—	—	—	—	7
Komárom ; (tanít.)	—	—	—	—	8
Köröspatak ; (tanít.)	—	—	—	—	6
Léva ; (tanít.)	—	—	—	—	12
» (kórházban)	—	—	—	—	4
» (árvaházban)	—	—	—	—	3
Lőcse ; (tanít.)	—	—	—	—	12
Magyar-Óvár ; (tanít.)	—	—	—	—	4
» » (mkórházban)	—	—	—	—	5
Mármaros-Sziget ; (tanít.)	—	—	—	—	12
» » (kórházban)	—	—	—	—	21
Miskolcz ; (tanít.)	—	—	—	—	16
Munkács ; (kórházban)	—	—	—	—	9
Nagykároly ; (tanít.)—	—	—	—	—	7
Pálócz ; (tanít.)—	—	—	—	—	3
Rózsahegy ; (tanít.)—	—	—	—	—	15
Rozsnyó ; (tanít.)	—	—	—	—	12
Sárospatak ; (tanít.)—	—	—	—	—	5

S.-A.-Ujhely; (tanít.)	—	—	—	—	—	15
Selmeczbánya; (tanít.)	—	—	—	—	—	16
» (kórházban)	—	—	—	—	—	4
Stomfa; (tanít.)	—	—	—	—	—	5
Szatmár; Anyaház. (tanít.)*)	—	—	—	—	—	63
» (ujoncznő)	—	—	—	—	—	25
» (kórházban)	—	—	—	—	—	4
» (árvaházban)	—	—	—	—	—	3
Székely-Udvarhely; (tanít.)	—	—	—	—	—	7
Székesfejérvár; (tanít.)	—	—	—	—	—	15
Szepes-Olaszi; (árvaházban)	—	—	—	—	—	6
Szerednye; (tanít.)	—	—	—	—	—	4
Turdossin; (tanít.)	—	—	—	—	—	4
Ungvár; 2 intézetben tanít.)	—	—	—	—	—	11
» (kórházban)	—	—	—	—	—	15
Velencze; (tanít.)	—	—	—	—	—	3

*) Elemi, polgári, és felső leányiskolán kívül, óvónő-elemi és polgári tanítónőképző.

Paulai szent Vinczéről nevezett Irgalmas Testvérek.

(Grázi anyaház.)

Története.

yakran »Szürke Nénék«-nek is nevezik, tulajdonképeni nevük azonban »A keresztény szeretet leányai.«

S ez utóbbi név teljes valójában a társulat célját is kifejezi: az irgalmasság testi és lelki cselekedeteit gyakorolni, azaz minden nemű kórságban szenvedő betegeket, tébolyodottakat, aggokat ápolni, a foglyokkal Krisz-

tusért az önkéntes fogságot elviselni, az elhagyott, elzüllött, talált árvákat anyailag nevelni, szeretni, ápolni, gyámolítani; a világtalanoknak, siketnémáknak, bénáknak önfeláldozással pótolni azt, mit tőlük a természet megtagadott, vagy az iskolában a tudatlan szegény gyermekeket tanítani; ma ide, holnap oda menni, hogy a keresztény szeretet nemes erényeit gyakorolják, és az édes Jézus földi életének műveit folytassák. — Ezeknek anyaháza Gráz-

ban van, onnét hazánkban először *Pinkafőn* telepedtek le 1852. deczember 11-én, és 1853. november 20-án már Budapesten a Teréz-városrészben.

Felvételi föltételek.

A feltételek, melyek alatt valaki a társulatba felvehető, igen egyszerűek, és itt következnek.

Szükséges *először*, hogy a hajadon, ki belépni óhajt, törvényes házasságból származzék, jó egészséggel birjon, és minden nemű testi vagy szellemi fogyatkozástól ment legyen, milyen a ferdeség, nagyon kis növés, nagyothallás, rövidlátás; továbbá hogy ép elmével birjon, nem csak maga, hanem még a közeli rokonságban se legyen elmezavarodott.

Másodszor: Kik másoknál — idegeneknél bérért szolgáltak, mint szobalány, konyhacseléd, stb. föl nem vehetők. De nem szolgál akadályul, ha valaki házvezetőnői minőségben mint házi varrónő, vagy mint nevelőnő volt alkalmazva, vagy rokonságnál segített ki egyben-másban.

Harmadszor: Ugy a jelentkező maga, mint családja is, jó hirnévvel bírjanak. Korát illetve, legalább 18, legfeljebb 29 éves lehet.

A *felszerelést* illetőleg, hozzon magával mindent, a mi sajátja, úgy pénzben, mint egyéb

**Paulai szent Vinczéről nevezett
Irgalmas Testvérek.**

A kalapszerű főkötő és nyakkendő
fehér, a ruha sötétkék.

ingóságokban. Nem okvetetlenül szükséges egészen új fehérműt beszerezni, ha a régi elég jó karban van. A pénzbeli hozománynak legkevesebb 600 koronát kell tennie.

Vége okvetetlenül szükségesek a következő okmányok: keresztlevel, illetőségi, orvosi, és erkölcsi bizonyítvány, — ez utóbbi saját lelkészétől; ha esetleg iskolai bizonyítványai vannak, azok is melléklendők.

A föntebb elősorolt feltételek egyike-másika alól felmentés is nyerhető.

A felvételt minden (ház) intézet főnök-nőjénél lehet kérelmezni, ki az ügyet a felsőbb elöljárók elé terjeszti, és azok határozatát a felvételért folyamodóval közli.

Irgalmas testvérek házai és személyzete:

Alsószemeréd, tanit.	—	4	Bp., I. Lipótmező, kór-	
Anina, kórház	—	4	ház	— — — 25
Bakócsa, tan.	—	4	Bp., I. Tabán, Árok-u.	77.
Balassagyarmat, kórh.	—	10	kórház	— — — 4
Besztercebánya, tan.	—	10	Bp., III. Ó-Buda, Szent-	
Bonyhád, tan.	—	7	Margit-kórház	— — 11
Buda-Eörs, tan.	—	9	Bp., III. Irgalomház kórh.	7
Budapest I. Gellérthegy-			Bp., III. Szentlélektér	11.
utca 7., tan.	—	14	tan.	— — — 16
Bp., I. Csillag-u.	115.		Bp., VI. Angyalföld, kórh.	13
szeg. háza	—	5	Bp., VI. Próféta-u. 1., tan.	17
Bp., I. Sz.-János-kórház			Bp., VII. Bethlen-tér. Fer.	
Városmajor-u. 90.	—	38	Józs. kórh.	— — — 12

Bp., VII. István-ut. Va-		Gyula, tan. — — —	11
kok int. — — —	6	» kórh.— — —	5
Bp., VII. Alsó-Erdősor 7.		Hegybánya, tan. — —	8
Erzs. szegényház —	23	Kaposvár, tan. — —	9
Bp., VIII. Ker.-u. Rókus.	102	» kórh. — —	14
Bp., VIII. Mosonyi-u. 9.,		Kassa, kórh. — —	14
Tolonczház — —	8	Keszthely, tan. — —	11
Bp., VIII. Nap-utca 33.,		Kéthely, tan.— — —	7
Bölcsőh. — — —	5	Kis-Appony, tan. — —	7
Bp., VIII. Nap-u. 33., tan.	6	Kőszeg, kórh. — —	5
Bp., VIII. Üllői-ut. Egyet.		Léka, tan. — — —	4
klin. — — — —	48	Lengyeltóti, tan. — —	3
VIII. Üllői-ut. Stef. kórh.	18	Malaczka, tan. — —	12
Bp., IX. Homoeop. kórh.	7	Mária-Nosztra, fegyh. —	42
Bp., IX., Vendel-u. 5.,		Martonvásár, tan.— —	4
Menedék. — — —	10	Mesztegye, tan. — —	6
Bp., IX. Gyep-u. tan.,		Miháli, tan. — — —	5
Ran. int. *) — — —	30	Mocsonok, tan. — —	5
Bp., IX. Üllői-ut. Sz.-Istv.		Morva-Sz.-János, tan. —	5
kórház — — —	103	Moson, óvoda — —	4
Bp., IX. Sz.-László-kórh.		Nagy-Kálló, kórh.— —	7
Gyáli-út — — —	22	Nagy-Kanizsa, kórh. —	12
Bp., X. Kőbánya. kórh.	6	Nagy-Komlós, tan. —	10
Csákvár. tan. — — —	9	Nagy-Mányok, tan. —	5
Csicsó, tan. — — —	4	Nagy-Szeben, kórh. —	6
Csurgó, tan. — — —	3	Nagy-Szécsény, tan. —	6
Eger, kórh. aggok int.		Nagyszombat, árvah. —	11
árvah. beteglát.— —	34	» 3-om kórh. —	13
Eperjes, kórh. — —	4	Nagy-Tapolcsány, tan.—	4
Érsekujvár, kórh. — —	5	» kórh. — —	10
Esztergom-Szentgyörgy-		Nagyvárad-Ujváros, tan.	17
mező. tan. kórh. —	4	» Olaszi. tan. —	31
Fóth, tan. — — —	4	» Velencze, tan. —	11
Gyoma, árvah. — —	4	» Sz.-László-ár-	
Gyöngyös, tan. és kórh.	29	vaház — — — —	6

*) Itt elemi, polg. és tanítónőképző.

Német-Bóly, tan. — — —	4	Szegzárd, kórh. — — —	23
Német-Próna, tan. — — —	28	Székesfejeérvár, árvaház	5
Nyitra, tan. — — —	28	Sz.-Endre tan. — — —	7
» két kórh. — — —	19	Szob, tan. — — —	8
Paks, tan. — — —	5	Szombathely, kórh. — — —	4
Pápa, tan. — — —	14	Tapolcza, tan. — — —	8
Pápa Kovácsi, tan. — — —	2	Tata, tan. és kórh. — — —	9
Pécs, három árvaház — — —	50	Tétény, tan. — — —	3
Perkáta, tan. — — —	6	Török-Sz.-Miklós, tan. — — —	8
Pinkafő, tan. és kórh. — — —	18	Trencsén, tan. — — —	10
Pozsony, árv. és nev. int. — — —	8	» kórh. — — —	8
» kórh. — — —	3	Uj-Pest, tan. — — —	8
Rajka, tan. — — —	5	Ürmény, tan. — — —	6
Rákos-Palota, tan. — — —	9	Vác, tan. — — —	11
Regöly, tan. — — —	4	Várpalota, tan. — — —	8
Resiczabánya, kórh. — — —	4	Veszprém, tan. — — —	16
Rimaszombat, kórh. — — —	10	» kórh. — — —	4
Sárvár, tan. — — —	7	Zala-Ápáti, tan. — — —	7
Szeged, szegh. — — —	6	Zsolna, árvah. — — —	10

A zágrábi anyaházból származó Irgalmas

Testvérek :

Nagybecskerek, kórh. — — —	11	Pancsova, kórh. — — —	8
----------------------------	----	-----------------------	---

A boldogságos szűz Mária Társasága,
a nép nyelvén:
az Angolkisasszonyok.

Története.

ord üldöztetések virága ez a társaság, melyet XI. Kelemen pápa erősített meg, mint oly intézményt, melyet hazájukból kiüldözött nemes angol nők alapítottak, kik már jóval azelőtt Németalföldön és Bajorországban találtak menedéket, ott bizonyos szabály szerint éltek, és leányneveléssel, meg más irgalmassági cselekedetekkel foglalkoztak.

Azóta az intézet az egész világon elterjedt és kipusztíthatlan életerőben hajt egyre új ágakat; angol szívóssággal s a szellem hervadhatatlan erejével hódít.

Hogy ezt megértsük, meg kell emlékeznünk arról a ragyogó alakról, Ward Máriáról, kinek nevéhez fűződik eredetileg az Angolkisasszonyok mozgalma, s azokról a nagy czélokról, melyeket e hősiek lélek tűzött maga elé.

Ward Mária egy eszményi angol leány volt, ki a hitért, és hogy tökéletesebb életet

A Angolkisasszonyok.

A ruha és fátyol fekete, gallér és
főkötő fehér.

élhessen, megvált szüleitől, kedves családjától, hazájától, s átjött a csatornán Németalföldre. Angliában akkor a katolicizmus gyűlölete s vérengző üldözése pusztított; börtön, jószágvesztés, halál járt a kat. hit bevallása nyomában. Ward Mária ehhez hozzá volt szokva. Szerény és leányos, ugyanakkor hősi és áldozatos lelek volt; felni nem tudott, de szerénységeben járni, s vérét a hitért bármikor ontani, azt tudott; vállalkozó volt; üldözések közt nővér fel, az üldözött lelkek segítségére sietett, hűfítá sülak hitét akarta megmenteni, s azért az asszonyt is mozgósítani kívánta harez a és munkára; oly társulatot szervezett, eredetileg angol nemes leányokból, és asszonyokból, akik az angol leánygyermekket neveljék, s így sugározzák a világba a hit szellemét s a szeretet mezejét. E célra alapította házaát a németalföldi partokon, szemben Angliával; ott gyűjtötte össze a vállalkozó lelkeket; nevelte őket áldozatos erényre; ő maga többször átment Angliába állótözetben, ott lappangott lakást változtatva, ott járt-kelt, buzdított, és lelkének elbűvölő szépségével számtalan lelkét vezetett vissza az igaz hitre.

Ward Mária csodálatos kihatással volt környezetére, mindenütt odaadást és lelkesülést ébresztett személye iránt; de ragyogó jellemének varázserejét kiváltkép életének harczai emelték, melyekben mint lángokban izzó

lélek kisugározta összes bűbáját, alázatát, kitartását, türelmét, megadását, s bensőségét.

A nehézségek egyik neme az akkori idők viszontagságaiból származott; idegen földön, küzködve, vérző szívvel a vérző Anglián csüggve járt Ward Mária. A másik nehézség hősiességének vállalkozásából szakadt rá: Mária beállt a küzdő egyház soraiba, s beállította a sorba hozzá méltó, elszánt társnőit is. De mint hatalmas, szellemű asszony, megelőzte korát, kiérezte szükségleteit, és nem a régi minták szerint szervezte társaságát, nem az elzárt kolostorok falai mögé állította csapatát, hanem a sürgő-forgó életbe, az akkori apácza rendek lekötöttsége nélkül, klauzúra és kórus nélkül, egy főnöknőnek keze alá akarta helyezni a hitnek szolgáló, egyházért lángoló leányait. Hogy mennyi kín és félreértés, gyűlölet és üldözés lett ezért osztályrésze, az röviden el nem mondható; de mivel Mária a buzgalom s a fájdalom kettős lángjában fejtette ki csak igazán szellemét, alázatát, hűségét; ezzel végre is kiérdemelte, hogy ha nem is életében, legalább halála után, fölvirágozzék műve.

Igy állt a létbe a XVII. században az Angolkisasszonyok intézete; megválasztotta jelszavát »mindent Isten nagyobb dicsőségére«; megszerkesztette szabályait Jézus Társasága szabályai szerint; így végre is elérte

azt, a mi Ward Mária lelke előtt lebegett, a miért küzdött, hogy a régi minta elhagyásával, Loyola sz. Ignác szabályai szerint alakuljon.

Csélja és szervezete.

A szerzet csélja nem csak az, hogy a tagok saját lelkük üdvén és tökéletesítésén munkálkodjanak, hanem hogy Isten kegyelmével felebarátaik üdvén is, különösen a leánygyermek nevelése által, a világ minden részében, még a pogány, vad népek közt is dolgozzanak.

A kik tehát e társaságba lépni óhajtanak, azoknak nem csak jámborsággal, hanem hősies, önfeláldozó lelkülettel is kell birniok, hogy az üdvös művet eredeti szellemében folytassák.

A tagok egyszerű fogadalmat tesznek. Az első próbaidő egy év; ezt követi két évi noviciátus, melynek letelte után ideiglenes fogadalmakat, ettől számított hat év múlva pedig örök fogadalmakat tesznek, hogy a hűség esküjével megpecsételt följajnlás segítse őket eleven életté kiváltani azt a nagy gondolatot, azt a szent eszmét, mely Ward Mária képéről, s az első, hőslelkű angol nők emlékeről ragyog a világba.

E szerzetben a materek főképen szellemi munkával, a testvérek pedig házi teendőkkal foglalkoznak.

Felvételi föltételek.

A kik felvétetni óhajtanak, kárjenek irásban felvételt, és lássák el kérvényüket a szükséges mellékletekkel. E mellékletek a következők: keresztlevél, beoltási- s orvosi-bizonyítvány, a helybeli plébánosnak erkölcsi fedhetetlenségükről tanuskodó ajánló levele, és — kiskorúság esetén — a szülő vagy gyám irásbeli beleegyezése. — Kik a materek közé kívánnak fölvetetni, azoknak be kell még mutatni iskolai bizonyítványaikat is, esetleg tanítónői oklevelöket; a testvér-jelölteknek pedig szolgálati vagy egyéb használhatósági bizonyítványukat. A kik már más szerzetnek voltak tagjai, föl nem vehetők. Hogy valaki fölvehető legyen, törvényes születésűnek és 30 éven alulinak kell lennie. Ha van valamely iskolára képesítése, jobb, de nem okvetetler szükséges; testvér-jelölteknek elég, ha olvasni tudnak. A fődolog az, hogy szellemileg és testileg egészségesek legyenek, és a tökéletesség elérésére erős akarattal birjanak.

A mi a hozományt illeti: az első próbaévre 400 korona díj fizetendő negyedévi részletekben. Béohtözés előtt szerzetesi ruházatra 600 koronát tesz le a jelölt, ugyanannyit a fogadalomtétel előtt is. Azonkívül, ki a materek közé vétetik fel, köteles 6000 koronát magával hozni. Ha ennyivel nem rendelkeznek,

és fölvétele mégis kívánatosnak látszik, s arra méltónak itélik, különösen pedig, ha már polg. iskolai oklevele van, folyamodhatik a pénzbeli hozomány elengedéseért. A kik testvéreknek vétetnek fel, 1000 koronát kell hozniok.

A ruházatot illetőleg fehéreneművel és ágyneművel lássa el magát a jelölt.

Csim.

Bővebb felvilágosításokat szívesen ad az Angolkisasszonyok igen tisztelendő Főnök-nője. *Budapest, IV. Váci-utca 47.*

Angolkisasszonyok házai és személyzete:

Budapest ;*)	36	mater,	29	testvér,	13	ujoncznő.
Eger ;	19	»	—	»	4	»
Eperjes ;	15	»	17	»	—	»
Veszprém ;**)	16	»	6	»	2	»

*) Egyéb iskolákon kívül, az elemi- és polgári-tanítónőképző is. A többi intézetekben elemi, polgári, és felsőbb leányiskola.

**) Itt tanítónőképző is.

Jézus szent Szívéről nevezett szerzetes- nők társasága.

(*Szent-Szív-Társaság.*)

Története.

Nevetik egyszerűen Szent-Szív-Intézetnek is. De a fenti a hivatalos czime azon női szerzetnek, melynek tagjai hazánkban még csak Budapesten vannak, és a már eléggé ismert Szent-Szív-Intézetben működnek.

A francia nagy lázadás és felforgatás menekültje Varin József buzdítására Barat Zsófia alapította meg e társaságot Franciaországban 1800. év nov.

21-én. Szervezett első intézete Amiensben volt, azután Grenobleben. Magyarországon 1883-ban telepedtek le.

Feladatuk.

Az a feladatuk, hogy Jézus sz. Szívének dicsőségét előmozdítsák, még pedig az által, hogy a társaság tagjai saját tökéletesítésükön, és mások megszentelésén munkálkodjanak. E cél biztosabb elérése végett *kartestvé-*

Jézus szent Szívéről nevezett szerzetesnők
társasága.

A ruha és fátyol fekete, a fehér főkötő
elől fodros csipkével ellátva. — Képünk
Barat M. Zsófia alapító anya valódi
képe.

rekre és szolgálattelvő testvérekre vannak beosztva. Az utóbbiak a házi munkákat végzik, az előbbiek tanítanak, a nevelő-intézetben foglalkoznak, és a világiakkal a jelzett célból közlekednek.

A »Szent-Szív-Társaság« szabályzatát és szervezetét először VII. Pius pápa hagyta jóvá 1816. jan. 16-án; XII. Leo pedig 1826. decz. 22-én ünnepélyesen is megerősítette, valamint XVI. Gergely 1833. jun. 1-én.

Nemes föladatuknak úgy törekeshetnek Budapesten megfelelni, hogy belső intézetökben az előkelő családok leánygyermekait nagy gonddal nevelik. Ezenkívül az intézetnek elemi és polgári iskolája van: mind nyilvánossági joggal ellátva. Kik a polgári iskolát elvégezték, azok számára létezik még továbbképző tanfolyam, hol főleg a vallásban, az irodalmi és művészeti tárgyakban, idegen nyelvekben, a gyakorlati háztartásban, és a női kézimunkákban nyernek felsőbb kiképzést. Nagyvárosban szerfölött fontos intézmény.

A felvétel föltételei.

1. Tisztességes származás, jó hirnév, és jó egészség.

2. Azon képzettség, vagy legalább képesség, mely a kettős föladat sikeres megoldásához szükséges.

3. Mindenek fölött kívánatos a valódi hivatás, és a szilárd elhatározás Isten teljes szolgálatára, és az erényes törekvésre.

4. Mi az anyagi hozományt illeti, mindenki azt hozza, a mije van.*)

Csim.

Belépés, vagy előleges felvilágosítás ügyében egyszerűen e czimre lehet írni:

A Szent-Szív-Zárda igen tisztelendő Főnöknőjének *Budapest*, VII. István-ut 75.

A Szent-Szív-Társaság háza és személyzete:

Budapest; 32 anya, 22 szolgálattelvő testvér.

*) V. ö. Jézus szent Szívének diadala korunkban fel-
tüntetve tiszteletreméltó Barát Zsófia történetében.
Esztergom, 1885. Összeállította *Molnár János*. — A Szent-
Szív-Társaság alapítónője Barát Magdolna Zsófia élettörténete.
Összeállította *Erdősi Károly* Bpt. 1900. Szent-Szív-Intézet.
István-ut 75.

A »Miasszonyunkról nev.« szegény
Iskolanővérek Temesvárott.

Története.

sajághy Sándor csanádi püspök telepítette ezeket Temesvárra 1858-ban. — Szabályzatukat Forerius szent Péter szerkesztette, szent Ágoston szabályait vevén alapul. — A temesváriak számára ama szabályzatot, a viszonyok szerint némiképp enyhítve, IX-ik Pius pápa hagyta jóvá 1859. május 13-án.

A társulat szervezete.

Ezen társulat Isten által meghívott tagjai előtt két feladat áll: még pedig először az, hogy folytonos törekvés által az erényes tökéletesség felé, saját lelkük üdvösségét biztosítsák, másodszor az, hogy a női ifjúság nevelése és tanítása által, a halhatatlan lelkek üdvén munkálkodjanak.

»Notre-Dame« elnevezéssel bir, mert a társulat a boldogságos szűz Máriát védőasszo-

nyául tekinti és tiszteli, az ő anyai oltalma alá helyezvén egész létét, és működését.

»*Szegény*« iskolanővéreknek neveztetnek azért, mert a szent szegénység lényeges pontja a szerzet szabályainak, úgyszólván erre van építve, — s ennek megőrzése különös gondját képezi a társulati tagoknak.

Mindenütt, hová az isteni gondviselés e szerzetesnőket meghívja, városokban és falvakban, — gyermekkerteket és árvaházakat, nyilvános iskolákat, nevelőintézeteket, néhol tanítónő-képzőket alapítanak, melyekben a leányok, a zsenge gyermekkortól egész a felnőtt hajadonkorig, kiképzést nyerhetnek.

E működésök célja mindig kettős. Először is a rájuk bízott gyermeki szíveket meg-nemesíteni, lelkökbe vésni a kat. hit alapigazságait, s így az új nemzedék megmentésén munkálkodni, s e mellett, a kor kívánalmaihoz mérve, — képesített tanár- és tanítónőivel, a tanítványok szellemi kiképzésén fáradozni.

Hogy a társulat tagjai ezen magasztos hivatásnak egész odaadással élhessenek, és kitűzött céljokat annál biztosabban elérhessék, a hármasszent fogadalommal a világról teljesen lemondanak.

Ha a jelölt tanulmányait jó sikerrel végezte, és erkölcsileg méltónak, valamint testi egészsége tekintetében is alkalmasnak bizonyul, hogy a társulat szerzetesnői közé felvé-

A »Miasszonyunkról nev.« szegény Iskolanővérek
Temesvárott.

A ruha fekete, a gallér és a főkötő
fehér, a fátyol fekete.

tessék, — föltéve, hogy 19 évét betöltötte, — beöltöztetik, és megkezdí próbaidejét, a *novicziátot*.

A »novicziát« 2 évig tart, az első évben különösen a lelki étellel ösmertetik meg az ujonczot, a második étet ezenkívül a netalán szükségesnek mutakozó további képzésre is fordítják.

A 2 évi próbaidő letelte után az ujoncznők a fogadalmak letételéhez bocsájtatnak, mely előbb rövidebb, vagy hosszabb időtartamra szól, — az örökfogadalom csak 7 évi buzgó szerzetesi élet után tehető le.

A felvétel föltételei.

Jelöltül csak olyan egyén vétetik fel, ki arra a reményre jogosít, hogy a szerzet használható tagja lesz, akár a tanítás, akár a házimunkák terén.

A jelöltnek következő tulajdonságokkal kell bírnia:

1. Ép egészség, mely képessé tegye őt a tanítással, vagy a házimunkákkal járó fáradalmak elviselésére.

2. Megfelelő szellemi tehetségek, hogy a tanítás valamely ágában kiképzést nyerhessen.

3. Határozott hivatás a zárdai életre, különösen ezen rendbe.

4. Szelíd természet, és derült kedély.

5. Tisztességes külső, minden feltűnő hiba nélkül.

Továbbá csakis törvényes születésű leányok vehetők fel jelöltekül, — becsületes családból származván; jó hirnévvel kell birniok, és ha a szerzetnek teljesen ismeretlenek, lelki-
atyjoktól, vagy más megbízható egyéntől kell ajánlva lenniök.

Olyan leányok nem vehetők fel, kik szüleiknek vagy testvéreiknek támaszai, valamint azok sem, kiknek családjában elmezavar, epileptikus betegség fordúlt elő.

Tanító jelölteknek a képezdébe lépésre legalkalmasabb idő, a betöltött 14 év, föltéve, hogy az ehhez szükséges képesítéssel már birnak. Tekintve a tantervek magas igényeit, óhajtandó, hogy ezen kiképzések, akár tanítónői, akár zene, kézimunka, vagy rajz terén mentül előbb kezdetüket vegyék.

Azonban nagyobb leányok is felvétetnek jelöltekül, ha már valamely képesítéssel birnak, vagy tehetségüknél fogva a tanítás valamelyik ágában még kiképezhetők.

A jelölt munkakörének meghatározása teljesen az elüljáróktól függ, kik hajlamaira és tehetségeire, valamint eddig szerzett ösmereteire tekintettel lesznek.

Jelöltekül belépni szándékozóknak ajánlatos a személyes jelentkezés, de ha ez, nagy

távolság, vagy más fontos okból, nem volna lehetséges, a következő iratok beküldése szükséges: keresztlevél, orvosi egészségi- és oltási bizonyítvány, továbbá plebánosától erkölcsi, és eddigi iskolai bizonyítványai.

Ezen iratok előre küldése akkor is szükséges, ha a jelölt személyesen jelentkezik, — nehogy hiába tegye az utazást, ha már az iratokból látható, hogy nem vehető fel.

Ruhából és fehérneműből, — az ágynevelőn s az intézet által meghatározott egyenruhán kívül — a rendes váltásra szükséges mennyiséget kell magával hoznia. Teljes keblengyére csak a beöltözés előtt van szüksége, melyről annak idején előírt jegyzéket kap.

Csim.

A »Miasszonyunk«-ról nev. Iskolanővérek igen tiszelendő Főnöknőjének. *Temesvár.* Józsefváros.

A »Miasszonyunk«-ról nevezett temesvári Iskolanővérek házai és személyzete:

Csákova ; ovoda, elemi és polg. iskola	11	nővér
Debreczen ; polg., tan. képző, és belső		
nev. isk.	— — — — —	16 »
Delta ; elemi isk.	— — — — —	7 »
Földeák ; ovoda és elemi iskola	—	8 »

Lippa ; elemi, polg., és belső nev. isk.	26	nővér
Lugos ; ovoda, elemi és polg. isk.	— 16	»
Majsa ; ovoda és elemi iskola	— — 9	»
Mehala ; ovoda és elemi isk.	— — 6	»
Nagy-Becskerek ; elemi, polg., és bels.		
nev. isk.	— — — — — 16	»
Oravicza ; el., polg., és bels. nev. isk.	17	»
Perjámos ; ovoda, elemi, polg. és bels.		
nev. isk.	— — — — — 22	»
Szeged ; elemi, polg., tan. képző és		
bels. nev. isk.	— — — — — 17	»
Temesvár-Józsefváros ; (<i>Anyaház</i>) ;		
elemi isk., felső-leány isk.,		
tanítónő és óvónőképző	— 90	»
» » ujoncznő	38	
» » (<i>Árvaház</i>) ; elemi		
iskola	— — — — — 10	nővér
Temesvár-Belváros ; elemi, polg. isk.,		
és belső nev. isk.	— — — 19	»
Temesvár-Erzsébetváros ; elemi isk.	5	»
Temesvár-Gyárváros ; ovoda, elemi,		
polg. és bel. nev. isk.	— — 23	»
Uj-Arad ; ovoda és elemi isk.	— 6	»
Versecz ; ovoda, elemi és polg. isk.	24	»

A Miasszonyunkról Nevezett Kalocsai Szegény Iskolanének.

Történetük.

A fent czimzett társulat is egyik elágazása annak, melyet foréri sz. Péter és Le Clerc Alix még 1598-ban alapított, és V. Pál pápa 1615-ben jóváhagyott. Ennek nyomán ugyanis Dujarrie Ruille-ben alapított egy társulatot 1820-ban, mely 1834-ben Bajorországban is kezdett működni, és ismét nem sokára a szomszéd országokba terjedt üdvös működése.

Kalocsára az Iskolanénéket Kunszt József telepítette be 1860-ban Horazdiovitzból, a budweisi egyházmegyéből, és pedig úgy, hogy a kalocsai ház azonnal anyaháznak tekintetett, s a kalocsai társulat a budweisi egyházmegyétől teljesen függetlenül mint önálló társulat fejlődött tovább; míg végre 1903. jan. 12-én e társulatot magát, mint egy általános főnöknő alatt álló egyszerű-fogadalmas

társulatot, úgyszintén új szabályzatát is, az apostoli szentszék jóváhagyta.)*

Tevékenységek.

Mint nevök is mutatja, a női ifjúság tanításával és nevelésével foglalkoznak, s azért társulatuk magára vállal vagy fölállít városokban és falvakon iskolákat, nevelőintézeteket, árvaházakat, kisdédóvókat, s egyéb tanító és nevelő-intézeteket.

A tanításra és nevelésre képesített, vagyis iskolás testvérek csoportjának segítségével van a házi testvérek csoportja, mely a házi teendőkkal foglalkozik.

Az újonczidő egy év, mely kizárólag lelki képzésre fordítatik. Ezt megelőzőleg egy évig jelöltnek kell lenni, a mely idő alatt, a lelki képzésen kívül, mérsékeltlen egyebekkel is foglalkoztatják.

A felvétel föltételei

1. Törvényes vagy törvényesített származás. Ellen esetben pápai fölmentvényre van szükség.

*) V. ö. A Miasszonyunkról nevezett kalocsai iskolanővérek története 1860—1900. Irta az intézet egyik tanára (Boromisza István). Kalocsa, 1900.

**A Miasszonyunkról Nevezett Kalocsai
Szegény Iskolanének.**

Ruha és fátyol fekete, főkötő és
gallér fehér.

2. Fedhetetlen erkölcs.

3. Jó egészség és testi épség, ez utóbira névszerint a tanítással foglalkozóknak lévén szükségök.

4. Az életkort illetőleg: a jelöltnők közé való fölvétel határa: a betöltött 16 év egész a 30-ig. 30 éven túl pápai fölmentvény szükséges.

5. Aki iskolás testvér lesz, az csak akkor vétetik föl a jelöltnők közé, ha már van valamely pedagógiai képesítése. Azonban a társulat ily pedagógiai képesítés nélkül is befogad tanítónóségre alkalmas egyéneket, valamint 16 éven aluliakat is — kiképzés céljából. Ezek az aspiransok.

6. Az aspiransok közül azok, akik iskolás testvérek lenni készülnek, mivel még semmi szolgálatot nem tesznek a társulatnak, a tanulás ideje alatt eltartási díjat fizetnek, éltőszóval való megegyezés szerint.

7. Akik iskolás restvérek lesznek, a beöltözés előtt 100 koronát fizetnek zárdai öltönyökre; mit azonban az általános főnöknő a körülményekhez képest el is engedhet.

8. Kivántatik továbbá: ágy, és fehérneműből s egyéb ruhaneműekből álló fölszerelés a társulat által kiállított jegyzék szerint. Kilépés esetén ezek, ha még el nem használtattak, visszaadatnak, oly állapotban a hogy a kilépéskor vannak.

9. A fogadalmak letételekor hozomány fejében 500 korona fizetendő a társulatnak az iskolás testvérek részéről, és 300 korona a házi testvérek részéről. A hozomány csakis pápai fölmentvénnyel csökkenthető, vagy engedhető el. Kilépés esetén a hozomány visszaadatik a kilépőnek, de kamatok nélkül.

10. Okmányok: *a)* keresztlevél; *b)* bér-málási bizonyítvány, ha az illető meg van már bér-málva; *c)* bizonyítvány jó magaviseletről (ha az illető ismeretlen), kiállítva a plébános vagy a pöspöki udvar, vagy ha másképp nem lehet — más egyházi férfiú által, a gyóntató kivételével; *d)* egészségi bizonyítvány; *e)* iskolai bizonyítvány.

Személyes bemutatkozás nagyon kívánatos, hacsak lehetséges.

Csim.

A Miasszonyunkról nevezett Iskolanénék tisztelendő általános Főnöknőjének. *Kalocsa.*

E társulat házaí és személyzete:

Ada;	—	—	—	5	Foktő;	—	—	—	2
Bács;	—	—	—	9	Futtak;	—	—	—	5
Bácsalmás;	—	—	—	6	Hódságh;	—	—	—	6
Baja;	—	—	—	11	Horgos;	—	—	—	3

Jánoshalma; (Jankovác) — — — 5	Palánka; — — 5
Kalocsa;*) — — 57	Péterréve; (Petrovo-szellő) — — 6
Kunbaja; — — 3	Sabadka; — — 15
Magyarkanizsa; (Ó.-K.) — — 15	Temerin; — — 6
Mélykút; — — 5	Topolya; — — 5
Mohol; — — 6	Újvidék; — — 14
Óbecse; — — 7	Zombor; (2 ház)**) 26

* *
* *

Jegyzet. Az ujonczház Kalocsán van. A jelölt-nők rendszerint szintén Kalocsán vannak. Az aspiránsok szétszórva különféle házakban, de legtöbb Kalocsán.

*) Óvoda, elemi, polgári és felsőbb leányiskola, meg elemi és polgári-tanítónőképző.
**) Elemi iskola, és óvónőképző.

A »Jó Pásztor« kongregációja.

Története.

Fölötte időszerűnek kell bevallanunk e társulatot, mely elágazása azon társulatnak, melyet Eudes a »Felebaráti szeretetről nevezett Miasszonyunk Kongregációja« czimen 1651. február 8-án alapított Caenben. A »Jó Pásztor«-ról nevezett apácák első intézetét Angersben alapította 1829. július 31-én Pelletier Mária-Eufrázia.**) Szervezetét XVI. Gergely jóváhagyta 1835. febr. 13-án. Teljes czime e Kongregációnak ez: »az angersi Jó Pásztor szeretetéről nevezett Miasszonyunk kongregációja«.

A »Jó Pásztor« szerzetesnői társulata hazánkban 1892. július 31-én telepedett le, Budapesten,**) s ez első intézetét özv. San Marco hercegnő, született nagyszentmiklósi Nákó Anna Mileva alapította.

*) Tisztelendő *Pelletier* Eufrázia Mária anyja a »Jó Pásztor« kongregációjának alapítónője. Budapest 1900.

**) A »Jó pásztor« háza Óbudán. *Fischer* Ágoston, Bpt. 1901. Kapható mind a két mű a »Jó Pásztor« intézetében.

A „Jó Pásztor“ kongregációja.

Ruha és skapuláré fehér posztó, főkötő és gallér fehér vászon, fátyol fekete, zsinórszerű öv világos kék; a mellén ezüst szívfügg, és a skapuláré alatt kis feszület.

Feladatuk.

Ez a társulat oly czélt tűzött ki működésének, melyet csak a legnemesebb keresztény felebaráti szeretet sugalhat, és valóban a leg-hősiesebb önfeláldozást követeli. Azon fáradozik, hogy intézeteket »*Menedékház*«-akat állítson, melyekben részint az erény utjáról letért nőket ismét a jó utra vezesse, részint az erkölcsi veszedelemben forgó nőknek oltalmat és menedéket nyújtson, őket a társadalomnak vallásos, erkölcsös, és munkás tagjaivá tegye.

A felvétel föltételei.

Itt természetesen csak azokról szólunk, kik a »Jó Pásztor«-ról nevezett szerzetes társulat tagjai közé óhajtanak felvétetni.

1. Minthogy a kongregáció, kartestvérek-, laikus- (segítő), és kijáró testvérekből áll, különféle képességű hajadonok vehetők abba fel. Ámbár határozott képesítés nem kívánatik, mégis a képzettség szerint osztatnak be az egyik, vagy másik csoportba.

2. A felvételt kérelmezők ép egészségűek legyenek, azonkívül keresztlevelükkel törvényes származásukat, és erkölcsi bizonyítványukkal, mind a maguk feddhetetlen előéletét, mind pedig szüleiknek tisztességes, jó hírnevét igazolni tartoznak.

3. Hozomány is szokásos, vagy 600—800 korona. Ez azonban a személyes jelentkezésnél elintézhető. — Legcélszerűbb a személyes bemutatkozás.

Csim.

A »Jó Pásztor« háza igen tisztelendő Főnöknőjének. *Budapest*, III. kerület. Óbuda. Szőlő-u. 60.

A „Jó Pásztor“ kongregáció személyzete:

Budapesten; (nevelés) 28 testv. 7 ujoncznő.

E testvérek gondozása alatt a Menedék-házban 15 Magdolna, 7 Felajánlott, és 120 nő-vendék áll, összesen: 142, a kik női kézimunkákkal foglalkoznak; különben pedig ingyenes ellátásban részesülnek.

Szent-Ferencz-Rendi Nővérek.

Történetük.

z kétségtelen, hogy sz. Ferencz második, női rendjének elágazása ez, és annak megfelelő szabályai szerint van szervezve.

A fent jelzett néven hazánkban 1865-ik év elején kezdték meg tanítási és betegápolási működésüket, és pedig Nagyszebenben. *)

Felvételi föltételek.

A sz.-Ferencz-rendi nővérek szerzetébe csak hajadonok vétetnek fel. A szerzet tagjainak legnagyobb része betegápoló nővér, csak kisebb része tanítónő.

1. A ki e szerzet tagja akar lenni, hogy tanítónő lehessen, annak legyen vagy tanítói oklevele, vagy végzett polgári, vagy felső leányiskolai bizonyítványa, vagy legalább négy polgárit kellett végeznie.

*) V. ö. Bilinszky Lajos dr. A szent-Ferencz-rendi nővérek nagyszebeni tan- és nevelő-intézete és annak története. Nagy-Szeben, 1903.

2. A kik betegápoló nővérek akarnak lenni azoknak ép, erős testalkattal kell bírniok, hogy a betegápolás terhes teendőit, s a ház rendbentartását, a mosást, főzést megbírják.

3. Rendszeren 17—18 éves leányok vétetnek fel. Keresztlevelüket, utolsó iskolai bizonyítványukat, orvosi bizonyítványt, és családjokról egy kis ismertető leírást kell felvételi kérelmekhez csatolniok.

4. Kívánatos, hogy némi vagyonnal is bírjanak; évenként 200 korona fizetendő addig, míg a végleges kiképzés és felvétel bekövetkezett; de egyes esetekben, ha t. i. az illető különben olyan, hogy remélhető, hogy a szerzet hasznos tagja lesz, ettől el is tekintenek. Fehérneműt, ruhaneműt, ágyneműt azonban feltétlenül hoznia kell. A beöltöztetés előtt hosszabb-rövidebb ideig a »jelölt« saját ruhájában jár. Kélphet bármikor, s el is küldhetik, ha nem felel meg.

Az elöljárók által meghatározandó idő leteltével, beöltöztetik, s egy évig »ujoncznő« az anyaházban, és két évig valamely fiókházban.

Csim.

Ki fölvetetni óhajt, e czimre írjon:

A Szent-Ferencz-Rendi Nővérek igen tisztelendő Főnöknőjének. *Nagyszében.*

Nagyszebeni Szent-Ferencz-Rendi szerzetesnők.

Ruha és fátyol fekete, főkötő és
gallér fehér.

Szent-Ferencz-Rendi szerzetesnők Rozsnyón.

A ruha és a fátyol teljesen fekete; a többi a képen látható.

*Szent-Ferencz-Rendi Nővérek házai
és személyzete:*

Brassó ; (tanít.)	14	nővér,
Dicső-Sz.-Márton ; (kórh.)	6	»
Hátszeg ; (tanít.)	7	»
Holczmány ; (tan.)	3	»
Kolozsvár ; (kórh.)	50	»
Losoncz ; (kórh.)	6	»
Lupény ; (kórh.)	3	»
Maros-Vásárhely ; (tan.)	12	»
Nagyszeben ;*) (tan.)	48	» 25 ujoncznő.
Nagyvárad ; kórh.)	22	»
» Papnev. konyha	4	»
» Sz. József (nev.)	4	»
Petrozsény ; (tan.)	16	»
» (kórh.)	6	»
Salgótarján ; (kórh.)	4	»
Szamosujvár ; (árvah.)	3	»
Szilágy-Somlyó ; (tan.)	5	»

* * *

Ide kell számítanunk még két házat, mert e szerzettársulathoz tartoznak, habár a nagyszebeniekkel nincsenek összeköttetésben:

Rozsnyó ; (kórh.) 8 nővér ;
Bécsi anyaházhoz tartoznak.

Nagyvárad-Olaszi ; (kórh.) 14 nővér ;
anyaházuk Mellersdorfban van.

*) Tanítónőképző is.

A Szent Keresztről czimzett Irgalmas Nővérek.

Történetük.

Florentini Teodóz kapuczi-
nus alapította e társulatot
1844-ben, Svájcban; 1878.
nov. 29-én pápai elismerést
nyert. — Magyarországon
legelőször Pozsonyban te-
lepedtek le 1875-ben.

Működésük.

E társulat tagjai leány-
neveléssel és oktatással fog-
lalkoznak; elvállalják a sze-
gény- s árvaházak, és más
emberbaráti intézetek vezetését; mint beteg-
ápolók nem csak a kórházakban, hanem ma-
gánházakban is működnek.

A felvétel föltételei.

1. Ezekhez képest, a társulatba minden oly
erkölcsös és feddhetetlen előéletű leány föl-
vétetik, ki a szerzetesi életre valódi hivatást
érez magában, a fentemlített foglalkozási kö-

A szent Keresztről címzett Irg. Nővérek.

A galléros ruha fekete; főkötő fehér,
fátyol fekete. — Mellükön kis feszü-
let függ.

rök bármelyikében sikerrel működni képes, életkorának 15 évét betöltötte, s a 25-iket túl nem haladta; ép testalkatú, és teljesen egészséges, e mellett vidám kedélyű.

2. Olyan leányok, kik búskomorságra vagy ábrándozásra hajlandók, vagy egykor elmebajban szenvedtek, vagy olyan családból származnának, melyben e bajok ismételten előfordultak, a társulatba nem vétetnek föl.

3. Minden belépő hajadon a fogadalom letétele előtt 18 havi próbaidőt köteles kitölteni, mint jelölt (candidáta), s egy teljes évet, mint noviczia. A próbaidő első hat hónapja, és a novicziátus, a noviczmesternő vezetése és felügyelete alatt folyik, míg a többi időt egyes állomásokon tölti.

4. A novicziátusban töltött 18 havi időszakban, negyedévi előleges részletekben, havi 18 kor. élelmezési díjat fizetnek a jelöltek. Ha bármely okból eltávoznak, a díjat nem kapják vissza; e díj a szegényebb sorsuaknak részben, vagy egészben elengedtetik. Ugyancsak a jelöltek fedezik az ezen idő alatt felmerülhető magán természetű kiadásokat is.

5. Minden jelöltnek a következő okiratra van szüksége: 1. Keresztlevél. 2. Erkölcsei bizonyítvány saját lelkészétől, a kinek területén legutóbb huzamos ideig tartózkodott. 3. Községi illetőségi bizonyítvány. 4. Orvosi bizonyítvány.

Fölszerelés.

Ruhanemüekből, és egyéb kellékekből, kívánatos, hogy a következőket hozza magával:*)

- Asztalterítő és 12 szervéta.
- 12 törülköző.
- 18 ing.
- 6 hálóköntös.
- 12 nyakravaló hálókendő.
- 12 háló fejkötő.
- 24 zsebkendő.
- 6 konyhatörő.
- 6 konyhakötény.
- 12 pár nyári színes harisnya.
- 6 pár téli „ „
- 4 alsószoknya színes szövet, kettő gyapjúból legyen.
- 6 felsőruha, lehetőleg sötét színű.
- 2 fekete szövet-ruha.
- 3 pár bőr cipő, egy pár posztó.
- 2 pár házi cipő.
- 1 fekete kézi táska.
- 1 utazó-láda (koffer) erős zárral.
- 1 fekete kendő; 2 kis fejkendő.
- 1 esőernyő.
- 1 teljes evőeszköz, és mosdó-készlet.
- 1 olló, fésűk, ruha-, fog-, és cipőkefék.

*) Ezt példaként hozzuk fel, mert a többi nőzárdáknál is körülbelül e fölszerelés szokásos.

Agyneműből: 1 szalmazsák, derékalj helyett 1 durva pokrócz, 6 lepedő, 2 vánkós, 1 dunyha és 1 paplan; ez utóbbiakra háromszori áthuzat, és 1 fehér ágytakaró.

A hozomány legkevesebbje 600 korona. Rendkívüli esetekben, a hozomány részben, tanítónői, vagy övönői oklevélnél egészben is elengedtetik.

Jelentkezés.

A belépni szándékozók az alább felsorolt házak bármelyikében jelentkezhetnek; az illető ház főnöknője teljes felvilágosítást nyújt, illetőleg közvetít.

E társulat házai és személyzete:

Aranyos-Maróth; (Bars m.) Megyei		
kórház — — — — —	5	nővér.
Enyiczke; (Abauj-T. m.) Leánynevelő-intézet, leányiskola és ovó-intézet — — — — —	9	»
Dénesfa; (Sopron m.) Leányiskola és ovóintézet — — — — —	3	»
Kassa; Betegápolás magánházakban	4	»
Köpcsény; (Mosony m.) Kórház —	5	nővér.
Lovasberény; (Fejér m.) Leányiskola, ovóint. és női kézimunka tanfolyam — — — — —	5	»
Nagy-Berény; (Somogy m.) Leányiskola és kézimunka tanf. —	3	»

Német-Czernya ; (Torontál m.) Leányiskola, kézimunka tanfolyam, óvóintézet és betegápolás	— —	9	»
Petheőfalva ; (Nyitra m.) Leányiskola és óvóintézet	— — — —	6	»
Pozsony ; a) Állami kórház	— —	40	»
» b) Betegáp. magánházakban		15	»
» c) Lazareth. Szegényház—		4	»
» d) Cselédotthon és cselédképző intézet, óvói. és bölcsőde		8	»
Semse ; (Abauj-T. m.) Leányiskola, óvóintézet, kézimunka tanf.	—	3	»
Somogyvár ; (Somogy m.) óvóintézet és kézimunka tanfolyam	— —	3	»
Szent-Király ; (Vas m.) óvóintézet és kézimunka tanfolyam	— — —	3	»
Temesvár ; Betegáp. magánházakban		3	»
Zavar ; (Pozsony m.) Leány és fiúiskola, óvóintézet és háziipar	—	10	»
Zsombolya ; (Torontál m.) a) Leánynevelő-intézet, polgári és elemi iskola, óvóint.	—	10	»
„ b) megyei kórház	—	8	»

A legszentebb Megváltóról nevezett nővérek.

Történetük.

zen női társulatot 1849-ik évben Niederbronnban, a strassburgi egyházmegyében, Eppinger Erzsébet Mária Alfonza, szentéletű szűz alapította. Az alapítónőnek az volt a célja, hogy oly testületet létesítsen, melynek tagjai a szegényebb sorsú betegeket ápolják. Idővel azonban a Francia- és Németországban elterjedt társulat másféle lelki és testi irgalmassági cselekedetek gyakorlására, nevezetesen szegény gyermekek és árvák nevelésére és oktatására is vállalkozott.

Hazánkban 1863-ban telepedtek le. Az áldott emlékű Széchényi Emilia grófnő és több katolikus kérelmére Simor János akkori győri püspök Bécsből, a hol a társulatnak már háza volt, négy apácát hívott Sopronba, hogy betegápolás és szegény leánykák nevelése által a vallásos élet emelésére közreműködjenek. Az apácák az úgynevezett pöspök-

házban nyertek ideiglenes lakást, mely házban nyitották meg első intézetüket. Működésüket Isten áldása kísérvén, nem sokára újabb házról kellett gondoskodniok. Vettek is egy házat csakhamar a Fürdő-utczában, az újteleki kapun kívül. Az új házban 1866-ban az osztrák-porosz háborúban megsebesült katonákat ápolták.

Simor, győri püspöknek az volt a szándéka, hogy az apáczákat Magyarországon elterjessze, s ez okból a soproni házat oly szerzetesnőkkel óhajtotta benépesíteni, kik a hazai nyelvekben járatosak. A tapasztalat azonban azt mutatta, hogy e szerzetes testület nem talált hazánkban ujonczokat, kik hajlandók voltak volna a strassburgi egyházmegyében levő anyaházban a próbaidőt kitölteni. Ezért Simor János püspök hosszas fáradsággal függetlenítette a soproni házat a niederbronnai anyaháztól, s azt saját joghatósága alá rendelte; a soproni főnöknőt felhatalmazta, hogy a testületbe ujoncz-növendékeket vehessen fel. Ugyanezen évben (1867.) Simor János 10000 frtnyi kölcsönt adott az apácáknak, de ezt később a soproni háznak elengedte oly módon, hogy ez összeg kamatjain a nővérek három, a győri püspök által kijelölendő, árvát tartsanak el és neveljenek intézetükben.

Az anyaháztól való elszakadás s az önállóság kezdetben sok lelki és anyagi gondot

A legszentebb Megváltóról nevezett nővérek.

A ruha teljesen fekete, a fátyol is,
mely rendesen hátra van vetve.

okozott. Alig vette át Zalka János a győri püspökség kormányzását, már 1867. okt. 28-án 2247. sz. a. a soproni főnökkasszonyhoz irt levelében üdvös intézkedéseket tett a soproni ház felvirágoztatására.

Az anyaházzá lett soproni intézet szép fejlődésnek indult. Anyagi viszonyaik is lassanként javultak, s emelkedő munkásságukat eléggé tanúsítja az, hogy hazánk különböző részeiben már 35 fiókházzal bírnak. A soproni ház, daczára annak, hogy új és újabb házakat látott el tagokkal, nem fogyott meg, hanem ellenkezőleg gyarapodott. 1886. ápril havában új templom és kétemeletes szárnyépület építéséhez fogott, melyet 1887. okt. 10-én szentelt föl a megyés püspök.

Azonban a ház nem sokára megint kicsinek bizonyult, s az iskolai helyiségek sem feleltek meg az egészségtani követelményeknek. 1899-dik évben tehát ismét elkezdték az építést, és ugyanazon év október havában készen állott az egész épület. A kétemeletes új ház a Fürdő-utca hosszában terül el, és teljesen megfelel a mai kor összes követelményeinek. Az új épületet 1900. év június hó 8-án, a győri püspök meghagyásából, Maráz Ferencz prépost kanonok úr, az intézet akkori igazgatója, avatta fel.

1896-ban nyitott az intézet polgári leányiskolát, és 1899-ben tanítónő- és óvónőképzőt.

Mindannak daczára, hogy az intézet semmiféle alapítvánnyal nem bír, a társulat így fejlődött; ez annak bizonyítéka, hogy Isten áldása kíséri a nővérek önfeláldozó, buzgó fáradozásait!

Feladatuk.

A legsz. Megváltóról nevezett nővérek azon célból egyesülnek, hogy Istennek szolgáljanak, és e mellett az irgalmasság testi és lelki cselekedeteit gyakorolják. Azért:

1. Ápolnak bármely állapotú betegeket saját lakásukon vagy kórházakban.

2. Gondoznak agg férfiakat és nőket menedékházakban, kisdedeket lelenczházakban.

3. Vagyonukhoz mérten segélyezik a háziszegényeket ruházattal, táplálékkal, és pénzzel is.

4. A gyermekek tanításával és nevelésével is foglalkoznak. Van vezetésük alatt kisdedovó-, elemi- és polgári iskola. A tanítónők az anyaházban (Sopron) létező kisdedóvónő- és tanítónő képzőben nyerik kiképeztetésüket.

5. Keresztény jócselekedeteiknek gyakorlása tehetségükhöz képest kiterjed mindazokra, kik segélyre szorulnak, vallás, nemzetiség, és nemi különbség nélkül.

A társulatba való felvétel.

1. Csak egészséges, törvényes származásu feddhetetlen, erényességre törekvő, s áldozat kész hajadonok vétetnek fel, kik éltek 18. évét betöltötték, a harminczadikat még nem haladták meg, és a plébánostól hiteles erkölcsi bizonyítványt hoznak.

2. A felvétetni óhajtóknak készeknek kell lenniök a legalsóbbrendű munkák teljesítésére, mert a társulat tagjai, szükség esetén, kivétel nélkül alkalmaztatnak bárhova; továbbá legyenek ellátva a szükséges ruha- és ágyneművel, és legalább 1000 kor. vagyonnal, melynek fele beöltözköskor, fele pedig a fogadalmak letételekor adandó át a társulatnak. Szegénysorsú, de jóviseletű s áldozatrakész leányok hozomány nélkül is felvétetnek.

3. A jelölt 1 év múlva lép a novicziátba.

Az ujonczidő 2 évig tart, melyből az elsőt az anyaházban tölti, és csak a másodikban nyer alkalmazást kórházban vagy iskolában. Miután az ujonczidő ezen idő alatt tanújelét adta hivatásának, a fogadalmat tett nővérek beleegyezésével fogadalomtételre bocsáttatik. — A társulat tagjai 3 évre teszik le fogadalmaikat, melyeket ezen időszak elteltével mindannyiszor megújítanak.

Csim.

A legsz. Megváltóról nevezett nővérek igen tisztelendő Főnöknőjének. *Sopron.* (Fürdőház-utca 1. szám.)

E társulat házai és személyzete :

	Tag.		Tag.
Baja; kórház	— 12	Miklósfa: tan.	— 3
Bártfa; kórh.	— 3	Moór; tan.	— 4
Bodókö-Váralja; tan.	3	Moson-Sz.-Péter; t.	3
Budakesz; tan.	— 4	Nagy-Kapornok; t.	5
Csepreg; tan.	— 4	Naszvad; tan.	— 4
Csorna; tan.—	— 7	Nezsider; tan.	— 6
Eperjes; kórh.	— 5	Magyarkanizsa; szgh.	4
Ercsi; tan.	— 4	Rohoncz; tan.	— 5
Érsekújvár; Flenger		Sopron; (Anyaház)	
i. polg. isk.	6	fogadalmas	32
» Simor int.		és ujoncz	— 35
elemi isk.	9	» kórház	— 6
» ovoda	— 3	» szegényház	4
Féltorony; ovoda—	3	Sopron-Kőhalom; t.	7
Győr-Belváros; se-		Sopron-Szill; tan.	3
minárium — —	4	Szabadka; kórház	25
Győr-Nádorváros; t.	7	» szegényh.	4
Győr-Kajár; tan.—	3	» lelenczház	4
Kismartonhegy; tan.	6	Szigetvár; kórház	5
Kismarton-város;		Tardoskedd; tan.—	4
ovoda és árvah.	3	Zenta; szegényház	4

A Mária-Reparatrix örökimádási apácza.

Történetük.

' Hooghvorst Emilia bárónő
alapította e rendet 1854-
ben.

Föladatuk.

A Mária-Reparatrix, vagyis örökimádási apácza társulata a végből keletkezett, írja maga D' Hooghvorst Emilia, hogy, »Isten kegyelme segedelmével kiengesztelje az Urat mindazokért a sérelmekért, a melyeket rajta a bűnös emberi nem ejtett.« Vagy mint más helyütt mondja: »Engesztelő társulat ez azokért a lelkekért, a kik megfélekedvén magokról, Istent megsértik, avagy tőle eltávoznak.«

Szűz Mária élete e földön az alázatosság, elmélkedés, munka, imádság, vezeklés és jótékonyság lánczolata volt; minden cselekedete, szívének minden dobbanása Isten tökéletes imáadására, és szeretetére irányult,

valamint arra is, hogy az ő szent Fia vérével megváltott emberi nem részére az Isten irgalmát, és könyörületét kieszközölje. Így csatlakozott ő isteni Fiához, s így működött közre a kiengesztelés nagy művében.

A mennyire csak lehetséges, a szent Szűznek e példáját óhajtja követni a Mária-Reparatrix társulat

Vagy három év óta vannak Budapesten, és nyilvános kápolnájukban egész nap az Oltáriszentséget imádják.

Szervezetök.

A Mária-Reparatrix társulat tagjai:

1. A kar-testvérek, a kiket *anyáknak* neveznek:

2. ezeknek társnői, és segítői, a *nővérek*.

Az elsők a legm. Oltáriszentség imádatával, a zsolozsma elmondásával, s a kegyes művek gyakorlásával vannak elfoglalva; a nővérek a házi munkákat végzik, s azért ezeknél e kötelességük teljesítéséhez a szükséges testi erő is megkívántatik.

Az ujonczidő két évig tart. E két év leteltével a novicia leteszi az örökös fogadalmakat. A következő öt évben az új apácák minden félévben ismétlik a fogadalmakat. Öt év múlva utoljára (ünnepélyes) fogadalmakat tesznek.

A Mária-Reparatrix örökimádási apáczák.

Fehér ruha, a széles, hosszú skapuláré égkék. Főkötő fehér. Öv helyett égkék vékony kötetlet és rajta fehér olvasót viselnek. — A templomi szertartásoknál uszályos fehér köpeny, és fehér fátyol. Mellükön mindenkor szívjelvény.

Habár törvényeik nem nagyon szigorúak, a társulat tagjai mégis elzárkózva élnek. — Külső látogatókat rácsozatlan szobában fogadnak.

Csim.

Ki a társulatba felvétetni óhajt, irjon e czimre:

A Mária-Reparatrix igen tisztelendő Főnőknőjének. *Budapesten.* (IX. Rákos-u. 5.)

A Mária-Reparatrix örökimáddási apáczaik háza és személyzete:

Budapesten; 9 anya, 5 segítő nővér.

*) V. ö. »Örökimáddás« havi folyóirat 1902. évi számai, vagy e munkát: La société de Marie-Réparatrice par P. V. Delaporte, S. J. Paris, 1891.

Az isteni szeretet leányai.

(*Mária-Testvérek.*)

Történetük.

Lechner Francziska e társulatot 1868. nov. 21-én alapította Bécsben. — A társulatot XIII. Leo pápa 1891. jul. 22-én kelt iratával véglegesen jóváhagyta és megerősítette. — Magyarországra, és pedig Budapestre 1870. december havában jöttek. A Budapesten való letelepedést különösen gr. Apponyi Györgyné és gr. Andrássy Gyuláné segítették elő. Míelőtt az ország akkori hercegprimása, boldogult Simor János, Lechner M. Francziska testvér szándékát az isteni gondviselés munkájának mondomta, a buzgó nő nem habozott kölcsön felvett pénzen is a »Mária-intézet« céljaira a soroksári-utczai 36. sz. házat megvenni. Ez sok küzdelemmel valahogy átalakíttatván, és berendeztetvén, 1871. jul. 2-án a fővárosi hatóság jelenlétében nemes céljának ünnepélyesen megnyitattott.

Az isteni szeretet leányai.
(Mária-Testvérek.)

A ruha teljesen fekete. öv alá érő gallérral; a főkötő fehér, elől fodros, áll alatt széles fehér szalaggal lekötve; a főkötő fölött hátravetett fekete fátyol.

Cseljok.

II. Az alapítónő e társulat közelebbi *czéljául* azt tűzte ki, hogy menedékhelyet nyújtson, és alkalmazást szerezzen a szolgálat nélkül álló cselédeknek, és jóraavaló cselédekké képezze ki a szegények árván maradt leánykáit. Így akarta a lelkes nő elejét venni a sok veszélynek, mely a szegény nép leánygyermekait a nagyobb városokban fenyegeti. — Valóban modern és nemes intézmény.

A társulat alapításának eredeti czélját az alapítónő utóbb a gyermekek nevelésével bővítette ki, mi a társulat terjedését még inkább előmozdította.*)

Felvételi föltételek.

1. Törvényes származás;
2. kifogástalan testi és szellemi épség;
3. 14. évet betöltött, de 25-öt meg nem haladott életkor;
4. kellő jártasság az írás-, olvasás- és számolásban.
5. Legalább 1000 korona hozomány, és teljes kelengye, vagy e helyett 500 korona. Kivétel a hozományt illetőleg csak azon eset-

*) V. ö. Az isteni szeretet leányai (Mária-Testvérek) Magyarországbán 1871—1896. (Kézirat gyanánt,) Budapest.

ben van, ha az illető oly képesítéssel bír, mely a hozományért a társulatot kárpótolja: tani-
tónői, óvónői oklevéllel, vagy más ehhez ha-
sonló képzettséggel.

6. Kiskoruknál a szülői, vagy gyámi be-
leegyezés szükséges:

7. vallási dolgokban buzgóság, jóindulat,
és jó akarat.

8. Csakis hajadonok és róm. katol. vallá-
suak vétetnek föl.

9. Nem vétetnek fel olyanok, kiknek csa-
ládjában örökölhető betegség: tüdővész, el-
mebaj, vagy más efféle fordul elő.

sim.

»Az isteni szeretet leányai« igen tiszte-
lendő Főnöknőjének. *Budapest. IX. Soroksári-*
u. 36.

A társulat háza és személyzete:

Budapest IX. Soroks.-u. 36. Mária-int.	}	65 tag.
» » Knezits-u. 7. Sz.-Margit- nevelőintézet — — — — —		
Főherczeglak — — — — —	4	»
Kis-Czell; — — — — —	8	»
Légrád (Zala m.) — — — — —	10	»
Nagy-Lévárd; — — — — —	7	»

Pruszká ;	—	—	—	—	—	—	—	4 tag.
Somogy-Berzencze ;	—	—	—	—	—	—	—	13 »
Győr-Szent-Iván ;	—	—	—	—	—	—	—	7 »
Toponár ;	—	—	—	—	—	—	—	5 »
Zircz ;	—	—	—	—	—	—	—	8 »

* * *

Jegyzet. A »Mária-intézet« cselédek nevelésével és elhelyezésével foglalkozik, a többi mind csakis tanítással. — »Sz.-Margit intézetben« polgári iskola is van.

Szent-Ferencz-Rendi Mária-Missionáriusnők.

Története.

sodálatosak Istennek intézkedései. Nehány buzgó nő, kik kiváló keresztény családokból származtak, szerzetes életre nevelve, váratlanul jövőjüket veszélyeztetve látván, e társulatot alapították Ooctacamund nevű városban Hindostánban. 1877-ben IX. Pius elvben jóváhagyta. 1885 aug. 12-én a Szentszék a Ferencziek általános Főnöke vezetése alá helyezte az új társulatot; 1896 máj. 11-én véglegesen jóváhagyta szabályzatát.

A társulat főképen azon czélból alapított, hogy a missio-telepeken a hithirdetőket a népek és gyermekek oktatásában segítsék, a betegek ápolása és orvoslása által az embereket a keresztény hitelvek befogadására fogékonyabbakká tegyék.

Szervezetük.

E tekintetben megemlítendő, hogy mint szent Ferencz III-ik rendje, a Szent-Ferencz-Rendiek általános főnökének joghatósága alatt

Szent-Ferencz-Rendi Mária-Missionáriusnő.

Ez itt a hét közül való, kiket nemrég Chinában
legyilkoltak.

A ruha egészen fejr, fejr kötéllel, csak a fátyol
fekete, de otthon az is fejr.

áll; azonban a társulatnak magának is általános főnöknője van, ki Rómában székel (Sta Helena, Via Giusti 12.)

Eddig 77 zárdájok van Európában, Amerikában, Afrikában, Chinában, (itt már hat) és Indiában. Már négy külön telepet rendeztek be a bélpoklosok ápolására. Kiválóbb zárdájuk a római, mely egyúttal 200 zárándok elhelyezésére van berendezve; azután a párisi, mely valódi műintézet, könyvnyomdával, könyvkötéssel, üvegfestéssel, stb.

Ausztria és Magyarország számára az anyaház Alsó-Ausztriában van Eichgrabenben.

Nagyobb intézeteikben az egész nap szentségimádás van, s az apácák zsolozsmát is imádkoznak, azért vannak kartestvérek és segédtestvérek.

Felvételi föltételek.

Természetesen a nemes hivatáson kívül szükséges a jó egészség, és kedv, meg képesség is a megfelelő munkákhoz.

Hozomány a kartestvéreknél 6000 frt, másoknál 1500 frt. Feltűnő hivatásnál a hozomány egy része elengedhető, de az egyszerű testvéreknél legalább 250 frt megkivántatik, s a kétévi ujonczidő alatt évenként 90 frt.

Csim.

Ki e kongregációba lépni óhajt, irjon e cimre :

Wohlehrwürdige Provinzial- Vikarin d. Franzisk. Missionärinnen Mariens. Niederösterreich. *Wien*, X. Lauerstrasse, 154. (St.-Leopold-Kloster.)

Vagy magyarul :

Igen tisztelendő Sz.-Fer.-R. Mária-Missionáriusnők Zárda-Főnöknőjének. *Cziffer.* (Pozsony vm.)

E társulat magyarországi házai és személyzete :

Cziffer ; ide Zichy Sarolta grófnő hozta be őket 1899. július 2-án ; itt az Izabella főhercegnő védnöksége alatt álló háziipar-műhelyt vezetik, és az óvodát gondozzák — — — — 4 tag.

Nyitra-Ivánka ; itt herczeg Arenberg Károlyné, szül. Hunyady Julia grófnő által 1900. júl. 15-én alapított zárdában működnek ez apácák, kik az óvodaköteles gyermekeket oktatják és étellemmel (ebéd és uzsonna) ellátják, ha kell, megmossák és fésülük is. A hercegnő az intézetet örök időre alapította. A gyermekek szülői ezen jótéteményt teljesen in-

gyen élvezik, sőt karácsonykor még
ajándékokkal is dúsan elláttatnak a
gyermeknek — — — — — 4 tag.

Budapest; X. Szabóky-u. 20; itt mint-
egy 200 gyermeket, főképen leány-
kákat, katekizmusban és házi mun-
kában oktatnak. — — — — — 9 tag.

Budapest; VII. Hermina-út 21. Mun-
kásnő-otthon. — — — — — 4 tag.

Asszisi Szent Ferencz Leányai.

Történetük.

Budapesten, II. ker. Margit-körut 9. szám alatt laknak az »Asszisi szent Ferencz leányai«-nak nevezett betegápolással foglalkozó apácák. 1892-ben telepedtek le, Svájczból jött apácza vezetése mellett.

A betegápolás révén az apácák napról-napra ismertebbé lettek, és ezen szolgálatuk fejében nyújtott alalmazna tette lehetségessé további létezésüket. A tagok eleinte mind németek voltak, most azonban már számos magyar lány is ráadja magát a betegápolás nehéz munkájára, de a mely Isten előtt nagyon kedves és érdemszerző. A német tagok gyorsan elsajátították a magyar nyelvet.

A mint a fa évről-évre nagyobb terület árnyékol be, úgy ezen apácák is számban folyton növekedtek, minek következménye lőn, hogy a bérelt házban már el nem fértek. Így állott elő a kényszerűség, vagy nagyobb ha-

Asszisi Szent Ferencz Leányai.

A ruha fekete, fehér kötéllel övezve ; a
főkötő és gallér fehér ; a fátyol fekete.

zat bérelni, vagy egy új ház vételébe bocsájt-
kozni. Ez utóbbi látszott legcélszerűbbnek,
és azért 1903. jan. 27-én megvették a II-ik
kerületben, a Margit-köruton a 9. számú egy-
emeletes házat, mely a szükséges átalakítások
foganatosítása után, ezentul csakis a társulat
czvljainak fog szolgálni. A házvételhez járult
nagyobb adományokkal br. Hornig Károly
veszprémi megyés püspök 2000 koronával,
és dr. Vajda Ödön zirczi főapát 1000 koroná-
val, különben pedig, jötevők hiányában, ön-
erejükből, megtakarított filléreikből, kényte-
lenek törleszteni a házon levő terheket.

Ezen új otthonba május 1-én költözköd-
tek be, de a hosszas átalakítások miatt, csak
1903. október 8-án áldotta meg házukat és
kápolnájukat dr. Kohl Medárd püspök. Terv-
be van véve, hogy idővel a házban egy kis
kórház is fognak létesíteni, ha sikerül, a há-
zon levő terhek lefizetése után, erre alamisz-
nát gyűjteniök.

Feladatuk.

Ez új intézmény célja az, hogy saját lel-
kük üdvének biztosítása mellett, midőn a rájuk
bizott kórházakban, és magánlakásokban fekvő
betegeket ápolják, azoknak lelki üdvét is tehet-
ségök szerint gondozzák, Istenre irányozva
a beteg gondolatait, és rábirva őket arra
hogy lelkük ügyét is hozzák rendbe. Magán há-
zaknál csak súlyos betegeket mehetnek ápolni.

Felvételi föltételek.

A felveendők részéről megkívántatik, hogy ép testalkattal birjanak, legyenek különben is alkalmasak a betegápolás nehéz munkájára, birjanak elegendő szellemi tehetséggel, jámbor keresztény lelkülettel, legyenek tiszta erkölcsűek és jó hirnevűek. Megkívántatik továbbá, hogy a 18-ik életévüket betöltötték, és a 30-ikat meg nem haladták legyen.

Ha a jelölt a szabályok által előirt követelményekkel megismerkedett, s ha a tartomány-főnöknő őt a felvételre méltónak tartja: az ujonczok közé bocsájtatik. Az ujonczidőszak (novicziatus) két évig tart; legalább első fele, rendesen mind a két év, az anyaházban töltendő el. Az ujonczok már a szertesznoi öltönyt viselik.

A fogadalmakat csak határozatlan időre teszik a fogadalmas testvérek, úgy, hogy a kilépés bizonyos feltételek alatt lehetséges marad. A fogadalom tehát önként megszűnik, midőn a fogadalmas a főnöknő beleegyeztével a társulat kötelékéből távozik. Minthogy azonban a hivatás Istennek megbecsülhetetlen kegyelme, s a kegyelem elvesztegetése az örök üdvösségre nézve súlyos következményekkel járhat; sem a kilépést, sem ez elbocsájtást, könnyen venni nem szabad.

Csim:

Jelentkezés Budapesten a Zárda-Főnöknőnél.

E társulat háza és személyzete.

Budapesten van ezen apáczáknak az anyaháza, 26 taggal, kik részint fogadalmat tett testvérek, (s ezek magán házaknál betegeket ápolnak), részint pedig ujonczok, kik egy vagy két év letelte után a vidéki kórházakba küldetnek, a betegápolás teendőinek elsajátítására és begyakorlására.

Kis-Czellben (járási kórházban) — 5 testvér.

Nagyszentmiklóson az úgy nevezett

»Bertha« kórházban van — — 9 testvér.

Tatabányán. »A magyar általános kőszénbánya részvénytársaság« állított fel a szegény bánya-munkások részére 40 ágygyal felszerelt kórházat

és itt — — — — — 7 testvér,

fáradozik a betegek körül.

Tótmegyeren, (községi kórházat), hol 3 testvér.

látja el a betegek ápolását.

Zirczen (megyei kórházban) — — 6 testvér.

VISSZAPILLANTÁS.

A mint a dolgozatból látható, hazánkban most

208 kisebb-nagyobb férfi szerzetes-ház van.
1911 az összes személyzet száma.*)
593 tanít,
565 lelkészkedik,
77 betegeket ápol,
338 segítő testvér, házimunkával elfoglalva,
338 elüljáró s előkészülő.

*

327 női szerzetes-ház,
3999 szerzetesnővel. Ezek közül
2603 tanít,
1135 beteget ápol,
261 segítő testvér, házimunkával elfoglalva.

*

Sokévi tudakozódás és adatgyűjtés után,
jól ismerem az anyagi állapotokat is.

Semmi tekintetben sem áll érdekemben,

*) Minthogy az ujonczok száma nagyon változó, és szorosán véve még nem tagjai a Rendeknek vagy Társulatoknak, az összegezésnél nem vettük tekintetbe.

hogy akár nagyítsak, akár valamit letagadjak; de az határozottan bizonyos, hogy a szerzetesek anyagi állapota most hazánkban nem csak nem fényes, hanem egészében véve igen szerény, sőt szegényes. Szerencse, hogy náluk a fizetés rendezés ragályos betegsége nem tört ki.

A nemes lelkesülés a szent ügyért, önfeláldozó szellemet önt a szerzetes társulatok tagjaiba, mely minden bajlódást elfeledtet velök, s azon biztos tudattal tölti el, hogy majd egykor annál nagyobb lesz a jutalom ott, minél csekélyebb volt itt.

Sajnos, ezt hitsorsaink és elleneink közül sokan nem értik, és nem mérlegelik elég méltányosan.

TARTALOM.

	Lap.
Bevezető szó	3

I.

1. Prémontrei Kanonok-Rend	7
2. Jézus Társasága	13
3. Kegyes-Tanítórend	20
4. Szent Bazil Rendje	25
5. Szent Benedek Rendje	30
6. Ciszterci Rend	35
7. Mechitaristák	40
8. Szent Domonkos Rendje	44
9. Szent Ferencz Rendje	49
10. Minorita-Rend	58
11. Kapuczinus-Rend	62
12. Pálos-Rend	66
13. Karmeliták Rendje	71
14. Szervita-Rend	75
15. Irgalmas-Rend	79
16. Lazaristák	84
17. A Keresztény Iskolatestvérek	89
18. Az Isteni Üdvözítő Társasága	95

II.

1. Szent-Domonkos-Rendi Szerzetesnők	101
2. Szent-Erzsébet-Apácák	106
3. Karmelita-Apácák	111

	Lap.
4. Szent-Orsolya-Rend.	
I. Pozsonyban	117
II. Kassán	119
III. Nagyszombatban	124
IV. Győrött	131
V. Nagyszebenben	135
VI. Sopronban	141
VII. Nagyváradon	146
5. A Miasszonyunkról Nevezett Szerzetesnők.	
I. Pozsonyban	153
II. Pécssett	159
6. Irgalmas Nénék.	
I. Szatmári anyaház	163
II. Grázi anyaház	171
7. Angolkisasszonyok	178
8. Szent-Szív-Társaság	186
9. A Miasszonyunkról nevezett szegény Iskolanővérek.	
I. Temesvárott	191
II. Kalocsán	199
10. A »Jó Pásztor« Kongregációja	206
11. Szent-Ferencz-Rendi Nővérek	211
12. A Szent Keresztről Czimzett Irgalmas Nővérek	216
13. A Legszentebb Megváltóról Nevezett Nővérek	223
14. A Mária-Reparatrix Örökimádási Apácák	231
15. Az Isteni Szeretet Leányai	236
16. Szent-Ferencz-Rendi Mária-Missionáriusnők	242
17. Assiszi Szent Ferencz Leányai	248

HELYNEVEK.

	Lap.		Lap
Ada	204	Braddock	168
Alcsúth	168	Brassó 54,	215
Alsósebes	56	Budaeörs	175
Alsószemeréd	175	Budakesz	230
Alvincz	54	Budapest 11, 19, 23, 39,	
Andocs	53	48, 53, 56, 65, 72, 76,	
Anina	175	80, 88, 94, 110, 168,	
Arad	61	175, 176, 185. 190,	
Aranyosmaróth	221	210, 235, 247, 253	
Bács 56,	204	Cziffer	246
Bácsalmás	204	Csákova	197
Bácstopolya 94,	205	Csáktornya	57
Baja 39, 56, 204, 230		Csákvár	176
Bakócza	175	Csepreg	230
Bakonybél	34	Csernekhegy	29
Balassagyarmat 168, 175		Csicsó	176
Bánfalva	115	Csiksomlyó	54
Bártfa 56,	230	Csorna 12, 94,	230
Bazin	65	Csurgó	176
Beczkó	53	Csütörtökhely . . .	61
Beregszász	168	Debreczen 23,	197
Besnyő	65	Deés	54
Besztercebánya	175	Dénesfa	221
Bikszád	29	Detta	197
Bodókövávalja	230	Déva	54
Boldogasszony	53	Dicsőszentmárton .	215
Bonyhád	175	Dömölk	34
Borszék	54	Dunaadony	168

	Lap.		Lap
Dunaföldvár . . .	56	Hegybánya . . .	176
Eger 39, 56, 61, 76, 80, 176, 185		Hódmezővásárhely	105
Enyicze . . .	221	Holcsmány . . .	215
Eperjes 56, 176, 185, 230		Husztboronya . .	29
Ercsi	230	Imreg	61
Érsekújvár 53, 176, 230		Jánoshalma . . .	205
Erzsébetváros . 43, 168		Jászberény . . .	56, 169
Esztelnek	54	Jászóvár	11
Esztergom 34, 53, 168 169, 176		Kalocsa . 19, 169, 205	
Felsőbánya . . .	169	Kanta	61
Felsősegüsd . . .	53	Kaplony	56
Féltorony	230	Károlyierdő . . .	169
Fogarás	54	Kaposvár	176
Fóth	176	Kapuvár	169
Főherczeglak . . .	240	Kassa 11, 48, 105, 119 176, 221.	
Földeák	197	Kecskemét . . .	23, 56
Fraknó	76	Keszthely	12, 176
Fülek	56	Kéthely	176
Füles	169	Kézdivásárhely .	61
Galgócz	53	Királyhelme . . .	169
Gyergyószárhegy . 54		Kisappony	176
Gyergyószentmiklós	169	Kisczell	240, 253
Gyoma	176	Kisberezna . . .	29
Gyöngyös . . . 56, 176		Kismarton 53, 80, 230	
Győr 34, 72, 121, 169, 230		Kisszeben	23
Győrújvár	230	Kolozsvár 24, 54, 61, 215	
Győrszentiván . .	241	Komárom	34, 169
Győrszentmárton .	169	Kőhalom	54
Gyula	176	Köpcsény	221
Gyulafehérvár . 54, 169		Körmöczbánya . .	53
Hátság	54, 215	Körösbánya . . .	54
		Köröspatak . . .	169
		Kőszeg 34, 105, 176	

	Lap.		Lap.
Krasznibrod	29	Mohács	57
Kunbaja	205	Mohol	205
Légrad	240	Moór	65, 230
Léka	176	Morvaszentjános .	176
Lelesz	11	Moson	176
Lengyeltóti . . .	176	Mosonszentpéter .	230
Léva	24, 169	Munkács	169
Lippa	198	Nagyatád	53
Losoncz	215	Nagybánya	61
Lovasberény . . .	221	Nagybecskerek 24, 177,	
Lőcse	61, 169	198	
Lugos	61, 198	Nagyberény . . .	222
Lupény	215	Nagyenyed . . .	61
Magyarkanizsa 205, 230		Nagykálló	176
Magyaróvár . . .	24, 169	Nagykanizsa 24, 53, 176	
Majsa	198	Nagykapornak 19, 230	
Malaczká	53, 176	Nagykároly . . .	24, 169
Máriagyűd	57	Nagykomlós . . .	176
Márianosztra . . .	176	Nagylévárd . . .	70, 240
Máriapócs	29	Nagymányok . . .	176
Máriaradna . . .	57	Nagyszeben 54, 135, 176	
Mármarosziget 24, 169		215	
Marosvásárhely 54, 61,		Nagyszécsény 57, 176	
215		Nagyszentmiklós 253	
Martonvásár . . .	176	Nagyszombat 19, 53,	
Medgyes	54	124, 176	
Mehala	96, 198	Nagyszőlős . . .	57
Mélykút	205	Nagytapolcsány . .	176
Mesztegye	176	Nagyvárad 11, 65, 83,	
Miháli	176	146, 176, 215	
Mikháza	54	Naszvad	230
Miklósfalva . . .	230	Németbóly	177
Miskolcz	61, 169	Németczernya . .	222
Miszticze	29	Németpróna . . .	177
Mocsonok	176	Németujvár . . .	53

	Lap.		Lap.
Nezsider . . .	230	Rimaszombat . .	177
Nyibátor . . .	61	Rohoncz . . .	230
Nyitra . 24, 53,	177	Rózsahegy . . 24,	169
Nyitrabajna . .	94	Rozsnyó 11, 57, 169,	215
Nyitraivánka . .	246	Salgótarján . .	215
Óbecse	205	Sárosbukóc . .	29
Okolicsnó . . .	53	Sárospatak . .	169
Oravicza . . .	198	Sárvár	177
Paks	177	Sátoraljaujhely 24,	170
Palánka	205	Selmeczbánya 24,	170
Pálóc	169	Semse	222
Pancsova . . 61,	177	Siklós	57
Pannonhalma . .	34	Simontornya . .	57
Pápa 34, 53, 83,	177	Somogyberzencze	241
Pápakovácsi . .	177	Somogyvár . .	222
Pécs 39, 57, 83, 159,	177	Sopron 34, 48, 141,	230
Perjámos . . .	198	Sopronkőhalom .	230
Perkáta . . .	177	Sopronszill . . .	230
Péterréve . . .	205	Stomfa	170
Petheőfalva . .	222	Sümeg	53
Petrozsény . .	215	Szabadka 57, 205,	230
Piliscsaba . . .	88	Szakolcza . . .	53, 83
Pinkafő	177	Szamosujvár 43, 54,	215
Podolin	24	Szászsebes . . .	54
Pozsony 19, 53, 65, 83,	110, 117, 153, 177,	Szászváros . . .	55
222		Szatmár . 19, 83,	170
Pozsonyszentgyörgy 24		Szeged 24, 57, 61, 177,	198
Privigye	24	Szegzárd	177
Pruszk	53, 241	Szék	55
Rajka	177	Székelyudvarhely	55,
Rákospalota . .	177	170	
Regöly	177	Székesfejérvár 39, 53,	170, 177
Resiczabánya . .	177	Szentantal . . .	53

	Lap.		Lap.
Szentendre . . .	177	Toroczkószentgyörgy	55
Szentgotthárd . .	39	Tótmegyer . . .	253
Szentkereszt . . .	70	Törökszentmiklós	177
Szentkirály . . .	222	Trencsén . . .	24, 177
Szentlászló . . .	53	Trsztena . . .	53
Szepesolaszi . . .	170	Turdossin . . .	170
Szepesváralja . .	83	Ujarad	198
Szerednye	170	Ujpest	177
Szigetvár	57, 230	Ujvidék	43, 205
Szilágysomlyó . .	61, 215	Ungvár	170
Szob	177	Ürmény	94, 177
Szolnok	57	Vác 24, 57, 83,	177
Szombathely 12, 48, 53,		Vajdahunyd . .	55
177		Várpalota . . .	177
Szováta	55	Vasvár	48, 105
Sztropkó	57	Velence	170
Tapolcza	177	Versecz	198
Tardoskedd . . .	230	Veszprém 24, 53, 177,	
Tata	24, 177	185	
Tatatóváros . . .	65	Zágráb	83
Tatabánya	253	Zalaapáti	177
Temerin	205	Zalavár	34
Temesvár 24, 83, 198,		Zavar	222
222		Zenta	230
Tétény	177	Zircz	39, 241, 253
Tihany	34	Zombor	205
Toponár	241	Zsolna	53, 177
Torda	55	Zsombolya . . .	222

